ЗАКОН за закрила на детето

Обн. - ДВ, бр. 48 от 13.06.2000 г.; изм., бр. 75 от 02.08.2002 г.; в сила от 02.08.2002 г.; бр. 120 от 29.12.2002 г.; в сила от 01.01.2003 г.; изм. и доп., бр. 36 от 18.04.2003 г.; в сила от 18.04.2003 г.; бр. 63 от 15.07.2003 г.; изм., бр. 70 от 10.08.2004 г.; в сила от 01.01.2005 г.; бр. 115 от 30.12.2004 г.; в сила от 01.01.2005 г.; бр. 28 от 01.04.2005 г.; в сила от 01.04.2005 г.; бр. 94 от 25.11.2005 г.; в сила от 25.11.2005 г.; бр. 103 от 23.12.2005 г.; бр. 30 от 11.04.2006 г.; в сила от 12.07.2006 г.; изм. и доп., бр. 38 от 09.05.2006 г.; изм., бр. 82 от 10.10.2006 г.; доп. бр. 59 от 20.07.2007 г.; изм., бр. 69 от 05.08.2008 г.; изм. и доп., бр. 14 от 20.02.2009 г.; доп., бр. 47 от 23.06.2009 г., в сила от 01.10.2009 г.; изм. бр. 74 от 15.09.2009 г., в сила от 15.09.2009 г.; доп., бр. 42 от 04.06.2010 г., в сила от 02.06.2010 г.; изм., бр. 50 от 02.07.2010 г. ; изм. и доп., бр. 59 от 31.07.2010 г.; изм., бр. 98 от 14.12.2010 г., в сила от 01.01.2011 г.; бр. 28 от 05.04.2011 г.; изм., бр. 51 от 05.07.2011 г.; изм. и доп., бр. 32 от 24.04.2012 г., в сила от 24.04.2102 г.; изм., бр. 40 от 29.05.2012 г., в сила от 01.06.2012 г.; изм., бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.; изм., бр. 68 от 02.08.2013 г., в сила от 02.08.2013 г.; изм. и доп., бр. 84 от 27.09.2013 г.; изм., бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 01.08.2016 г.; изм. и доп., бр. 8 от 29.01.2016 г.; изм., бр. 85 от 24.10.2017 г. ; изм. и доп., бр. 103 от 28.12.2017 г., в сила 01.01.2018 г.; изм., бр. 17 от 23.02.2018 г.; доп., бр. 77 от 18.09.2018 г., в сила от 01.01.2019 г.; изм., бр. 102 от 11.12.2018 г., в сила от 01.01.2019 г.; изм., бр. 17 от 26.02.2019 г.; изм. и доп., бр. 24 от 22.03.2019 г., в сила от 01.01.2020 г.; изм. и доп., бр. 58 от 23.07.2019 г.; изм., бр. 101 от 27.12.2019 г.; изм. и доп., бр. 71 от 11.08.2020 г.; изм. и доп., бр. 99 от 20.11.2020 г.; изм. и доп., бр. 62 от 05.08.2022 г., в сила от 05.08.2022 г.; доп., бр. 66 от 01.08.2023 г., в сила от 01.01.2024 г.; изм., бр. 106 от 22.12.2023 г., в сила от 01.01.2025 г.; изм. и доп., бр. 39 от 01.05.2024 г.; изм. и доп., бр. 79 от 17.09.2024 г., в сила от 17.09.2024 г.; изм. и доп., бр. 54 от 04.07.2025 г., в сила след изтичане на сроковете за възражения от Европейската комисия по Директива (ЕС) 2015/1535; изм. и доп., бр. 23 от 27.02.2026 г.

Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет на закона

Чл. 1. *(1)* (Предишен текст на чл. 1 - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм., бр. 38 от 2006 г.) Този закон урежда правата, принципите и мерките за закрила на детето, органите на държавата и общините и тяхното взаимодействие при осъществяване на дейностите по закрила на детето, както и участието на юридически лица и физически лица в такива дейности.

(2) (Нова - ДВ, бр. 36 от 2003 г.) Държавата защитава и гарантира основните права на детето във всички сфери на обществения живот за всички групи деца съобразно възрастта, социалния статус, физическото, здравословно и психическо състояние, като осигурява на всички подходяща икономическа, социална и културна среда, образование, свобода на възгледите и сигурност.

(3) (Нова - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм., бр. 38 от 2006 г.) Държавната политика за закрила на детето се осъществява въз основа на приета от Народното събрание по предложение на Министерския съвет Национална стратегия за детето, изградена върху принципите на този закон. В изпълнение на националната стратегия Министерският съвет приема Национална програма за закрила на детето, предложена от министъра на труда и социалната политика и председателя на Държавната агенция за закрила на детето.

(4) (Нова - ДВ, бр. 36 от 2003 г.) Държавните органи в рамките на своята компетентност провеждат държавната политика за закрила на детето и създават подходящи условия за неговото развитие.

Определение за дете

Чл. 2. Дете по смисъла на този закон е всяко физическо лице до навършването на 18 години.

Принципи на закрила

Чл. 3. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм., бр. 38 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 14 от 2009 г.) Закрилата на детето се основава на следните принципи:

1. зачитане и уважение на личността на детето;

2. отглеждане на детето в семейна среда;

3. (изм. изцяло - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) осигуряване най-добрия интерес на детето;

4. (изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) специална закрила на дете в риск;

5. насърчаване на доброволното участие в дейностите по закрилата на детето;

6. подбор на лицата, пряко ангажирани в дейностите по закрила на детето, съобразно техните личностни и социални качества и грижа за тяхната професионална квалификация;

7. временен характер на ограничителните мерки;

8. (нова - ДВ, бр. 36 от 2003 г.) незабавност на действията по закрила на детето;

9. (нова - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм., бр. 38 от 2006 г.; изм. изцяло, бр. 14 от 2009 г.) грижа в съответствие с потребностите на детето;

10. (нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) осигуряване развитието на дете с изявени дарби;

11. (нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) насърчаване на отговорното родителство;

12. (нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) подкрепа на семейството;

13. (нова - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; предишна т. 10, бр. 14 от 2009 г.) превантивни мерки за сигурност и закрила на детето;

14. (предишна т. 8 - ДВ, бр. 36 от 2003 г., предишна т. 10, бр. 38 от 2006 г.; предишна т. 11, бр. 14 от 2009 г.) контрол по ефективността на предприетите мерки.

Мерки за закрила

Чл. 4. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм., бр. 59 от 2007 г. в сила от 24.07.2007 г.; изм. и доп., бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.; изм., бр. 39 от 2024 г.) *(1)* Закрилата на детето по този закон се осъществява чрез:

1. съдействие, подпомагане и услуги в семейна среда;

2. настаняване в семейство на роднини или близки;

3. (отм. - ДВ, бр. 63 от 2003 г., нова, бр. 38 от 2006 г.) осиновяване;

4. настаняване в приемно семейство;

5. (нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа;

6. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 14 от 2009 г.; отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.);

7. (предишна т. 6 - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) полицейска закрила;

8. (предишна т. 7 - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) специализирана закрила на обществени места;

9. (предишна т. 8 - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) информиране за правата и задълженията на децата и родителите;

10. (предишна т. 9 - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) осигуряване на превантивни мерки за сигурност и защита на детето;

11. (предишна т. 10 - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) осигуряване на правна помощ от държавата;

12. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; предишна т. 11, бр. 14 от 2009 г.) специални грижи за децата с увреждания;

13. (нова. - ДВ, бр. 59 от 2007 г., в сила от 24.07.2007 г.; предишна т. 12, бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 39 от 2024 г.) вземане на временни мерки за закрила на дете в случаите и при условията на Регламент (ЕС) 2019/1111 относно компетентността,

признаването и изпълнението на решения по брачни въпроси и въпроси, свързани с родителската отговорност, и относно международното отвличане на деца, наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2019/1111", и Конвенцията за компетентността, приложимото право, признаването, изпълнението и сътрудничеството във връзка с родителската отговорност и мерките за закрила на децата, съставена в Хага на 19 октомври 1996 г. (ратифицирана със закон - ДВ, бр. 9 от 2006 г.) (ДВ, бр. 15 от 2007 г.), наричана по-нататък „Конвенцията от 1996 г.".

(2) (Нова - ДВ, бр. 63 от 2003 г.; изм., бр. 14 от 2009 г.) Дете може да бъде осиновено при условията и по реда на Семейния кодекс .

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 63 от 2003 г.; изм., бр. 14 от 2009 г.; отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.).

Специална закрила

Чл. 5. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм., бр. 28 от 2005 г., бр. 94 от 2005 г., бр. 103 от 2005 г.; изм. изцяло, бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) *(1)* Специална закрила се осигурява на дете в риск.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) Условията и редът за осъществяване на мерки за предотвратяване изоставянето на деца и настаняването им в социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа, както и тяхната реинтеграция се определят с наредба на Министерския съвет по предложение на министъра на труда и социалната политика и председателя на Държавната агенция за закрила на детето.

Закрила на деца с изявени дарби

Чл. 5а. (Нов - ДВ, бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 50 от 2010 г.) Закрилата на деца с изявени дарби се осъществява при условия и по ред, определени с наредба на Министерския съвет по предложение на министъра на културата, министъра на образованието и науката, председателя на Държавната агенция за закрила на детето и министъра на младежта и спорта, в която се предвиждат мерки и за:

1. насърчаване на творческите заложби и потребности на децата;

2. осигуряване на възможности и условия за постъпване в спортни училища и в училища по изкуствата;

3. финансово подпомагане и стимулиране чрез стипендии и специализирани образователни програми.

Специализирана закрила на деца на обществени места

Чл. 5б. (Нов - ДВ, бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 98 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г.; изм., бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.08.2016 г.; доп., бр. 99 от 2020 г.; изм. и доп., бр. 62 от 2022 г., в сила от 05.08.2022 г.; изм., бр. 79 от 2024 г., в сила от 17.09.2024 г.; изм., бр. 54 от 2025 г., в сила след изтичане на сроковете за възражения от Европейската комисия по Директива (ЕС) 2015/1535) *(1)* (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г.; изм., бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.08.2016 г.; изм., бр. 58 от 2019 г.) Специализирана закрила на деца на обществени места се осигурява от органите на Министерството на вътрешните работи, дирекциите "Социално подпомагане", кметовете, регионалните управления на образованието на Министерството на образованието и науката, регионалните здравни инспекции и от собствениците, наемателите и ползвателите на търговски обекти, кина и театри, както и от организаторите на обществени прояви.

(2) Специализирана закрила на деца на обществени места се осъществява при условия и по ред, определени с наредба на Министерския съвет по предложение на министъра на труда и социалната политика, министъра на вътрешните работи и председателя на Държавната агенция за закрила на детето.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 58 от 2019 г.; доп., бр. 99 от 2020 г.; изм., бр. 79 от 2024 г., в сила от 17.09.2024 г.; изм., бр. 54 от 2025 г., в сила след изтичане на сроковете за възражения от Европейската комисия по Директива (ЕС) 2015/1535) Забранява се предлагането и продажбата на алкохолни напитки, тютюневи и свързани с тях изделия, бездимни тютюневи изделия, нови тютюневи изделия, нагреваеми тютюневи изделия и продукти с високо съдържание на кофеин на деца.

(4) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2020 г.; изм. и доп., бр. 62 от 2022 г., в сила от 05.08.2022 г.; изм., бр. 79 от 2024 г., в сила от 17.09.2024 г.; изм., бр. 54 от 2025 г., в сила след изтичане на сроковете за възражения от Европейската комисия по Директива (ЕС) 2015/1535) Забранява се употребата от деца на алкохолни напитки, тютюневи и свързани с тях изделия, бездимни тютюневи изделия, нови тютюневи изделия, нагреваеми тютюневи изделия, диазотен оксид (райски газ) и продукти с високо съдържание на кофеин.

Органи за закрила на детето

Чл. 6. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм., бр. 38 от 2006 г., бр. 14 от 2009 г.; доп., бр. 14 от 2009 г.) Закрилата на детето се осъществява чрез:

1. (изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.) председателя на Държавната агенция за закрила на детето и администрацията, която го подпомага при осъществяване на неговите правомощия;

2. дирекции "Социално подпомагане";

3. (нова - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм., бр. 38 от 2006 г.; доп., бр. 14 от 2009 г.) министъра на труда и социалната политика, министъра на вътрешните работи, министъра на образованието и науката, министъра на правосъдието, министъра на външните работи, министъра на културата, министъра на здравеопазването и кметовете на общини.

Отговорности на органите за закрила по чл. 6, т. 3

Чл. 6а. (Нов - ДВ, бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.08.2016 г.; изм. и доп., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.; изм., бр. 39 от 2024 г.) *(1)* Органите по чл. 6, т. 3 разработват и участват в провеждането на държавната политика в областта на закрилата на детето.

(2) Органите по чл. 6, т. 3 разработват и участват в изпълнението и отчитането на Националната стратегия за детето и Националната програма за закрила на детето.

(3) Органите по чл. 6, т. 3 съвместно с председателя на Държавната агенция за закрила на детето разработват координационен механизъм за взаимодействие в съответствие с компетентностите си в областта на закрилата на детето за осигуряване на ефективна система за превенция и контрол по спазване правата на децата.

(4) В рамките на своите правомощия:

1. министърът на труда и социалната политика:

а) (изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) ръководи, координира и контролира осъществяването на социалната политика на държавата за подкрепа на семействата и децата, социалните услуги и националното осиновяване;

б) подпомага и насърчава сътрудничеството с гражданските организации с цел активното им участие в процеса на формулиране, изпълнение и мониторинг на политиката по закрила на детето;

в) ръководи, координира и контролира дейностите за насърчаване и подкрепа на отговорното родителство;

г) (доп. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) ръководи, координира и контролира разработването на проекти на нормативни актове, стратегии, програми, планове за

действие и доклади в областта на демографската политика, социалните услуги, семейството и децата;

2. министърът на вътрешните работи:

а) осъществява предоставянето на полицейска закрила на дете чрез специализираните органи на Министерството на вътрешните работи;

б) участва в осъществяването и контрола на специализираната закрила на деца на обществени места;

в) осъществява контрол по отношение на преминаването на деца през българската държавна граница;

3. министърът на образованието и науката:

а) (изм. - ДВ, бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.08.2016 г.) осигурява безопасността на децата в държавните училища и детски градини в системата на предучилищното и училищното образование;

б) (изм. - ДВ, бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.08.2016 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) чрез регионалните управления на образованието осигурява взаимодействие с органите на управление на социалните и интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа, за установяване на образователните потребности на всяко дете и осигуряване на подходящо обучение;

в) осъществява дейности по превенция и разрешаване на проблема с учениците, които не посещават училище;

г) участва в осъществяването на специалната закрила на децата с изявени дарби;

4. министърът на правосъдието:

а) ръководи дейностите, свързани с международното осиновяване по Семейния кодекс, и осъществява функциите, възложени на Министерството на правосъдието като централен орган по международните конвенции в областта на международното осиновяване и закрилата на децата;

б) осигурява безопасността на децата, които изтърпяват наказание лишаване от свобода в поправителни домове, пребивават в затвори и затворнически общежития или са задържани в следствени арести;

в) (изм. - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) осъществява сътрудничеството за събиране и обмен на информация за деца по глава V от Регламент (ЕС) 2019/1111 и глава V от Конвенцията от 1996 г., като за целта Министерството на правосъдието има право на безплатен достъп до Националната база данни „Население", поддържана от Министерството на регионалното развитие и благоустройството;

5. министърът на външните работи:

а) осигурява защитата на правата и интересите на децата-български граждани, извън страната;

б) участва в разработването и контрола по изпълнението на задълженията на Република България към други държави и международни организации в областта на правата на децата;

в) координира и участва в подготовката, сключването и изпълнението на международни договори в областта на правата на децата;

6. министърът на културата:

а) осигурява откриването, подпомагането и обучението на деца с изявени дарби в областта на културата;

б) провежда политика за закрила и развитие на културата, подпомагаща умственото, духовното, моралното и социалното развитие на детето;

в) осигурява безопасността на децата в училищата и организационните структури в системата на Министерството на културата;

7. министърът на здравеопазването:

а) осъществява контрол върху осигуряването на достъпна и качествена медицинска помощ с приоритет за децата, бременните и майките на деца до една година;

б) (отм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.);

в) ръководи и контролира дейностите по опазване здравето на децата за осигуряване на най-високия достижим за страната стандарт на здравословното им състояние;

8. кметовете на общини:

а) осигуряват прилагането на държавната политика за закрила на детето в общината и координират дейностите по закрила на детето на местно ниво;

б) (изм. - ДВ, бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.08.2016 г.) осигуряват безопасността на децата в общинските училища, детски градини и в центровете за подкрепа за личностно развитие;

в) предприемат мерки за осигуряване безопасността на децата в структурите и звената на територията на съответната община;

г) подпомагат и насърчават сътрудничеството с гражданските организации на местно ниво с цел активното им участие в процеса на формулиране, изпълнение и мониторинг на политиката по закрила на детето.

Задължение за съдействие

Чл. 7. (Доп. - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм., бр. 38 от 2006 г.; изм., бр. 17 от 2019 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) *(1)* (Доп. - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм., бр. 38 от 2006 г.) Лице, на което стане известно, че дете се нуждае от закрила, е длъжно незабавно да уведоми дирекция "Социално подпомагане", Държавната агенция за закрила на детето или Министерството на вътрешните работи.

(2) Същото задължение има и всяко лице, на което това е станало известно във връзка с упражняваната от него професия или дейност, дори и ако то е обвързано с професионална тайна.

(3) (Нова - ДВ, бр. 38 от 2006 г.) При постъпване на сигнал в Държавната агенция за закрила на детето, че дете се нуждае от закрила, председателят й го препраща незабавно в отдел "Закрила на детето" в дирекция "Социално подпомагане" по настоящ адрес на детето.

(4) (Нова - ДВ, бр. 38 от 2006 г.) При постъпване на информация по ал. 1, която се отнася до дейността на друга институция, се изпраща към нея по компетентност.

(5) (Нова - ДВ, бр. 36 от 2003 г., предишна ал. 3, бр. 38 от 2006 г.; изм., бр. 17 от 2019 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) Централните и териториалните органи на изпълнителната власт и доставчиците на социални услуги по Закона за социалните услуги са задължени своевременно да оказват съдействие и да предоставят информация на Държавната агенция за закрила на детето и дирекции "Социално подпомагане" при изпълнение на служебните им задължения.

Права и задължения на родителите, настойниците, попечителите или другите лица, които полагат грижи за дете

(Загл. доп. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)

Чл. 8. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм., бр. 38 от 2006 г.; изм.и доп., бр. 14 от 2009 г.; ; доп., бр. 42 от 2010 г., в сила от 02.06.2010 г.; доп., бр. 59 от 31.07.2010 г.; доп., бр. 28 от 2011 г.; изм., бр. 40 от 2012 г., в сила от 01.06.2012 г.) *(1)* (Доп. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Всеки родител, настойник, попечител или друго лице, което полага грижи за дете може да иска и да получава съдействие от органите по този закон.

(2) (Изм. изцяло - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Родителите, настойниците, попечителите или другите лица, които полагат грижи за дете, имат право да бъдат информирани и консултирани за всички мерки и действия, предприемани по този закон, с изключение на случаите по чл. 13, и могат да поискат промяна на мерките при изменение на обстоятелствата.

(3) (Нова - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм., бр. 38 от 2006 г.; изм. изцяло, бр. 14 от 2009 г.) Родителите, настойниците, попечителите или другите лица, които полагат грижи за дете, са длъжни да го придружават на обществени места след 20,00 ч., ако детето не е навършило 14-годишна възраст, съответно след 22,00 ч., ако детето е навършило 14-, но не е навършило 18-годишна възраст.

(4) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Ако родителите, попечителите или другите лица, които полагат грижи за дете, не могат да го придружат, те са длъжни да осигурят пълнолетно дееспособно лице за негов придружител на обществени места след 22,00 ч., ако детето е навършило 14-, но не е навършило 18-годишна възраст.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; отм., бр. 14 от 2009 г.; нова, бр. 42 от 2010 г., в сила от 02.06.2010 г.; отм., бр. 40 от 2012 г., в сила от 01.06.2012 г.).

(6) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; предишна ал. 4, изм. изцяло, бр. 14 от 2009 г.) Родителите, настойниците, попечителите или другите лица, които полагат грижи за дете, са длъжни да изпълняват предприетите по този закон мерки и да съдействат при осъществяването на дейностите по закрила на детето.

(7) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Родителят, настойникът, попечителят или лицето, което полага грижи за дете, удостоверява качеството на придружителя на детето по ал. 4 по ред, определен с наредбата по чл. 5б, ал. 2.

(8) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Родителите, настойниците, попечителите или другите лица, които полагат грижи за дете, са длъжни да не оставят без надзор и грижа децата до 12-годишна възраст, ако с това се създава опасност за тяхното физическо, психическо и нравствено развитие.

(9) (Нова - ДВ, бр. 59 от 2010 г.) Родителите, настойниците, попечителите или другите лица, които полагат грижи за дете, са длъжни да не допускат участието му в реклами или други форми на търговски съобщения за генетично модифицирани храни.

(10) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2011 г.) Родителите, настойниците, попечителите или другите лица, които полагат грижи за дете, са длъжни да не допускат участието на деца в предавания по смисъла на Закона за радиото и телевизията, които са неблагоприятни или създават опасност от увреждане на тяхното физическо, психическо, нравствено и/или социално развитие.

Права и задължения на органите на управление на специализираните институции, на социалните услуги-резидентен тип, и на социалните услуги в общността

Чл. 8а. (Нов - ДВ, бр. 14 от 2009 г.; отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.).

Участие на юридически лица

(Загл. изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.)

Чл. 9. *(1)* (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.) Юридически лица, както и отделни физически лица, участват в дейностите по закрила на детето при условия и по ред, предвидени в закон.

(2) Лицата по ал. 1 и органите на държавата и общините си сътрудничат в дейностите по закрила на детето.

Глава втора
ПРАВА НА ДЕТЕТО

Право на закрила

Чл. 10. (Доп. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 84 от 2013 г.) *(1)* Всяко дете има право на закрила за нормалното му физическо, умствено, нравствено и социално развитие и на защита на неговите права и интереси.

(2) (Нова - ДВ, бр. 84 от 2013 г.) Право на закрила по реда на този закон има и лице - жертва на насилие или експлоатация, на което възрастта му не е установена и за което може да се направи основателно предположение, че е дете.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; предишна ал. 2, бр. 84 от 2013 г.) Не се допускат никакви ограничения на правата или привилегии, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, имуществено състояние, религия, образование и убеждения или наличие на увреждане.

Закрила срещу насилие

Чл. 11. *(1)* Всяко дете има право на закрила срещу въвличане в дейности, неблагоприятни за неговото физическо, психическо, нравствено и образователно развитие.

(2) Всяко дете има право на закрила срещу нарушаващите неговото достойнство методи на възпитание, физическо, психическо или друго насилие и форми на въздействие, противоречащи на неговите интереси.

(3) Всяко дете има право на закрила срещу използване за просия, проституция, разпространяване на порнографски материали и получаване на неправомерни материални доходи, както и срещу сексуално насилие.

(4) Всяко дете има право на закрила срещу въвличане в политически, религиозни и синдикални дейности.

Закрила на личността на детето

Чл. 11а. (Нов - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) *(1)* Сведения и данни за дете не се разгласяват без съгласието на неговите родители или законни представители освен в случаите по чл. 7, ал. 1.

(2) В случаите, когато спрямо дете е предприета мярка за закрила, не могат да бъдат разгласявани сведения и данни за детето без писмено становище на органа за закрила, предприел мярката.

(3) Когато детето е навършило 14 години, се взема и неговото съгласие за разгласяване на сведения и данни.

Право на изразяване

Чл. 12. Всяко дете има право свободно да изразява мнение по всички въпроси от негов интерес. То може да търси съдействие от органите и лицата, на които е възложена закрилата му по този закон.

Информиране и консултиране

Чл. 13. Всяко дете има право да бъде информирано и консултирано от органа за закрила на детето и без знанието на родителите му или на лицата, които полагат грижи за отглеждането и възпитанието му, ако това е необходимо с оглед защита по най-добър начин на неговите интереси и уведомяването им би засегнало тези интереси.

Защита на религиозни убеждения

Чл. 14. *(1)* Отношението на деца до 14 години към религията се определя от техните родители или настойници, а на деца от 14 до 18 години - по съгласие между тях и родителите или попечителите им.

(2) Когато такова съгласие не се постигне, детето може да се обърне за решаване на спора чрез органите по този закон към районния съд.

Участие в процедури

Чл. 15. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; изм., бр. 14 от 2009 г.) *(1)* Във всяко административно или съдебно производство, по което се засягат права или интереси на дете, то задължително се изслушва, ако е навършило 10-годишна възраст, освен ако това би навредило на неговите интереси.

(2) Когато детето не е навършило 10-годишна възраст, то може да бъде изслушано в зависимост от степента на неговото развитие. Решението за изслушване се мотивира.

(3) Преди изслушването на детето съдът или административният орган трябва:

1. да осигури необходимата информация, която да му помогне да формира мнението си;

2. да го уведоми за евентуалните последици от неговите желания, от поддържаното от него мнение, както и за всяко решение на съдебния или административен орган.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; изм. изцяло, бр. 14 от 2009 г.) Съдебните и административните органи осигуряват подходяща обстановка за изслушване на детето, съобразена с неговата възраст. На изслушването и консултирането на детето задължително присъства социален работник от дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на детето, а при необходимост-и друг подходящ специалист.

(5) (Нова - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм., бр. 38 от 2006 г.; изм. изцяло, бр. 14 от 2009 г.) Съдът или административният орган разпорежда изслушването да се извършва и в присъствието на родител, настойник, попечител, друго лице, което полага грижи за детето, или друг близък, когото детето познава, с изключение на случаите, когато това не отговаря на интереса на детето.

(6) (Предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм. и доп., бр. 38 от 2006 г.; изм. изцяло, бр. 14 от 2009 г.) При всяко дело съдът или административният орган уведомява дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на детето, като за уведомлението от съда се прилагат разпоредбите на Гражданския процесуален кодекс, а за уведомлението от административния орган се прилагат разпоредбите на Административнопроцесуалния кодекс. Дирекция "Социално подпомагане" изпраща представител, който изразява становище, а при невъзможност предоставя доклад.

(7) (Предишна ал. 6 - ДВ, бр. 36 от 2003 г.) Дирекция "Социално подпомагане" може да представлява детето в случаите, предвидени в закон.

(8) (Предишна ал. 7 - ДВ, бр. 36 от 2003 г.) Детето има право на правна помощ и жалба във всички производства, засягащи негови права или интереси.

Зачитане на родителите, настойниците, попечителите и другите членове на обществото

Чл. 15а. (Нов - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; изм. изцяло, бр. 14 от 2009 г.) При упражняване на правата си детето трябва да зачита и уважава правата на своите родители, настойници, попечители, на другите лица, полагащи грижи за отглеждането му, както и на другите членове на обществото, да спазва обществения ред, морала и изискванията за опазване на общественото здраве.

Тайна на информацията

Чл. 16. (Доп. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; бр. 14 от 2009 г.) *(1)* (Доп - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Всички сведения, получени в административни или съдебни производства, засягащи детето, не могат да бъдат разгласявани без съгласието на родителите или законните представители, а ако детето е навършило 10-годишна възраст - и без негово съгласие.

(2) Съдът може да разреши на органите по този закон ползване на сведенията по ал. 1 и без съгласието на лицата по ал. 1, ако това се налага от интересите на детето и за предприемане на мерки в негова защита.

(3) (Нова - ДВ, бр. 36 от 2003 г.) Социалните работници и длъжностните лица се задължават да спазват нормативните изисквания за защита на личните данни, станали им известни при или по повод осъществяване на мерките за закрила на детето, както и да зачитат честта и достойнството на личността.

Глава трета
ОРГАНИ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Председател на Държавната агенция за закрила на детето

Чл. 17. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.) *(1)* Специализиран орган на Министерския съвет за ръководство, координиране и контрол в областта на закрилата на детето е председателят на Държавната агенция за закрила на детето.

(2) Държавната агенция за закрила на детето е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище София.

(3) Агенцията се ръководи и представлява от председател, който се определя с решение на Министерския съвет.

(4) В дейността си председателят се подпомага от заместник-председател.

(5) Дейността, структурата, организацията на работа и съставът на агенцията се определят с правилник, приет от Министерския съвет по предложение на председателя.

Правомощия на председателя на Държавната агенция за закрила на детето

Чл. 17а. (Нов - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 50 от 2010 г.; изм., бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.08.2016 г.; доп., бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.; изм., бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2025 г.) *(1)* (Предишен текст на чл. 17а - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Председателят на Държавната агенция за закрила на детето има следните правомощия:

1. (изм. - ДВ, бр. 28 от 2005 г., бр. 94 от 2005 г., бр. 103 от 2005 г.; изм., бр. 50 от 2010 г.) разработва съвместно с министъра на труда и социалната политика, министъра на здравеопазването, министъра на образованието и науката, министъра на правосъдието, министъра на вътрешните работи, министъра на културата, министъра на финансите, министъра на младежта и спорта, управителя на Националния осигурителен институт, секретаря на Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните към Министерския съвет и с Националното сдружение на общините в Република България държавната политика за закрила на детето;

2. разработва и контролира изпълнението на национални и регионални програми за осъществяване закрилата на детето;

3. (изм. изцяло - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) наблюдава и анализира провеждането на държавната политика за закрила на детето, дава методически указания на отделите "Закрила на детето" в дирекциите "Социално подпомагане" и осигурява методическото ръководство по спазване правата на детето;

4. (изм. - ДВ, бр. 63 от 2003 г.; бр. 14 от 2009 г.; отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.);

5. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г., в сила от датата на влизането в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз - относно думите "лицата по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за социално подпомагане"; отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.);

6. подпомага министъра на труда и социалната политика, министъра на здравеопазването, министъра на образованието и науката, министъра на правосъдието и министъра на вътрешните работи при формирането и провеждането на политиката за интеграция с Европейския съюз в областта на закрилата на детето;

7. може да представлява държавата в международни организации и програми в областта на закрилата на детето при предоставени от Министерския съвет правомощия;

8. разработва и участва в обсъждането на проекти и на нормативни актове в областта на закрилата на детето;

9. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.) създава и поддържа национална информационна система, чието функциониране се урежда с правилника за прилагане на закона; системата съдържа данни:

а) за децата в риск;

б) за децата с изявени дарби;

в) (изм. - ДВ, бр. 106 от 2023 г., в сила от 01.01.2025 г.) от Националната електронна информационна система за пълно осиновяване по чл. 83, ал. 1 от Семейния кодекс;

г) (отм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.);

д) за юридически лица с нестопанска цел, работещи по програми за детето;

е) за децата, необхванати от училище;

ж) (отм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.);

з) други данни от значение за закрила на детето;

10. подпомага дейността на юридическите лица с нестопанска цел по закрила на детето;

11. организира и провежда научноизследователска и образователна дейност в областта на закрилата на детето;

12. разработва правилник за структурата, организацията и дейността на Националния съвет за закрила на детето, който се приема от Министерския съвет;

13. организира и ръководи дейността на Националния съвет за закрила на детето в качеството си на председател на съвета;

14. (доп. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.08.2016 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) извършва контрол чрез организиране на проверки за спазване правата на детето от всички държавни, общински и частни училища, детски градини и ясли, центровете за подкрепа за личностно развитие, лечебни заведения, дирекции "Социално подпомагане", доставчици на социални услуги за деца и на юридически лица с нестопанска цел, работещи в сферата за закрила на детето, и при установяване на нарушение дава задължителни предписания за отстраняването им лично или чрез оправомощено от него лице;

15. (изм. изцяло - ДВ, бр. 14 от 2009 г.; отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.);

16. (нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.; отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.);

17. (нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) изгражда и поддържа хармонизиран телефонен номер с национално покритие за информиране, консултиране и помощ на деца;

18. (предишна т. 16 - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) предоставя ежегодно в Министерския съвет доклад за дейността на агенцията;

19. (нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) извършва и други дейности, определени със закон или с акт на Министерския съвет.

(2) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) Задължителните предписания по ал. 1, т. 14 трябва да са придружени с методически указания за изпълнението им и механизъм за взаимодействие между отговорните институции.

(3) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.; доп., бр. 77 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Задължителните предписания по ал. 2 могат да се обжалват пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Решението на съда е окончателно.

Национален съвет за закрила на детето

Чл. 18. (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., бр. 36 от 2003 г., бр. 28 от 2005 г., бр. 94 от 2005 г., бр. 103 от 2005 г., доп., бр. 38 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 50 от 2010 г.) *(1)* (Изм. - ДВ, бр. 75 от 2002 г., бр. 36 от 2003 г., бр. 28 от 2005 г., бр. 94 от 2005 г., бр. 103 от 2005 г., доп., бр. 38 от 2006 г.; бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 50 от 2010 г.) Към Държавната агенция за закрила на детето се създава Национален

съвет за закрила на детето с консултативни и координационни функции, в който участват представители на Министерството на труда и социалната политика, Министерството на правосъдието, Министерството на външните работи, Министерството на образованието и науката, Министерството на здравеопазването, Министерството на вътрешните работи, Министерството на финансите, Министерството на културата, Министерството на младежта и спорта, Агенцията за социално подпомагане, Националната комисия за борба с трафика на хора, Националния съвет по наркотичните вещества, Националния статистически институт, Националния осигурителен институт, Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните и на Националното сдружение на общините в Република България, както и на юридическите лица с нестопанска цел, които имат предмет на дейност закрила на децата.

(2) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Проектите на нормативни актове, които съдържат разпоредби, свързани с правата на децата, се внасят в Министерския съвет след предварително становище от Националния съвет за закрила на детето.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Структурата, организацията и дейността на Националния съвет за закрила на детето се определят с правилник, приет от Министерския съвет.

Функции на агенцията

Чл. 19. (Отм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.)

Дирекция "Социално подпомагане"

Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 14 от 2009 г.; доп., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) *(1)* (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.) Специализиран орган за провеждане на политиката за закрила на детето в общината е дирекция "Социално подпомагане", в която се създава отдел за закрила на детето.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 14 от 2009 г.; доп., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) Дирекция "Социално подпомагане" работи в сътрудничество и координация с държавни органи, доставчици на социални услуги, физически и юридически лица, които имат за предмет на дейност закрилата на детето.

Комисия за детето

Чл. 20а. (Нов - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; изм., бр. 69 от 2008 г.; изм. изцяло, бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 98 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г.; изм., бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.08.2016 г.) *(1)* (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 01.01.2011 г.; изм., бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.08.2016 г.) Към всяка община се създава Комисия за детето с консултативни и координационни функции, в която участват представители на общинската администрация, областната дирекция на Министерството на вътрешните работи, регионалното управление на образованието, регионалната здравна инспекция, дирекция "Социално подпомагане", местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, както и на юридическите лица с нестопанска цел и други, които осъществяват дейности по закрила на детето.

(2) Председател на комисията по ал. 1 е кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице.

(3) Комисията по ал. 1 е обединяващо и координиращо звено на политиките за всички деца на територията на общината и формира и осигурява осъществяването на местната политика по закрила на детето.

Функции на дирекция "Социално подпомагане"

Чл. 21. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм., бр. 59 от 2007 г., в сила от 24.07.2007 г.; изм. и доп., бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г.,

бр. 101 от 2019 г.; доп., бр. 39 от 2024 г.) *(1)* По този закон дирекция "Социално подпомагане":

1. осъществява текущата практическа дейност по закрила на детето в общината и прави предложения до общинския съвет за общинска програма за закрила на детето;

2. определя и провежда конкретни мерки по закрилата на децата и контролира изпълнението им;

3. (доп. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) извършва проверки по жалби и сигнали за нарушаване правата на децата и дава задължителни предписания за отстраняването им при условия и по ред, определени с правилника за прилагане на закона;

4. дава съвети и консултации по отглеждането и възпитанието на децата;

5. предоставя информация за предлаганите услуги и оказва съдействие и помощ на семействата и родителите на нуждаещите се деца;

6. съставя и поддържа в актуалност регистри за:

а) деца, нуждаещи се от специална закрила;

б) деца под полицейска закрила;

в) (изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.) деца, необхванати от училище;

г) деца, настанени в семейства на роднини или близки;

д) деца, настанени в приемни семейства;

е) (изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) деца, настанени в социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа;

ж) (отм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.)

з) юридически лица с нестопанска цел, работещи по програми за закрила на детето;

и) (отм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.)

7. съдейства и сътрудничи на юридически лица с нестопанска цел, осъществяващи дейност по закрила на детето;

8. подпомага професионалната ориентация и квалификация на децата в риск, включително на тези, които са завършили средното си образование след навършване на пълнолетие;

9. (изм. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) организира обучение и консултации на приемни родители и участва в техния подбор;

10. сигнализира при нужда полицията, прокуратурата и съда, които са длъжни да предприемат незабавни действия за защита на децата;

11. организира незабавна помощ на деца, изпаднали в бедствена ситуация, включително и в случаите по чл. 41 след изтичане на 48-часовата полицейска закрила;

12. прави предложения за назначаване на настойнически съвети и попечители;

13. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.) проучва кандидатите за осиновители от страната и дава писмено заключение за годността им да осиновят дете; дава мнение в случаите, предвидени в Семейния кодекс; организира консултации и обучение на кандидат-осиновители и осиновители и осигурява наблюдение на детето в следосиновителния период за срок две години от датата на осиновяването;

14. предявява искове за лишаване или ограничаване на родителски права в интерес на детето или встъпва като страна във вече заведени производства;

15. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; бр. 14 от 2009 г.) в случаите по чл. 15, ал. 6 изготвя писмени доклади и становища, като преди представянето на искащия орган с доклада се запознават родителите, настойниците, попечителите или другите лица, които полагат грижи за детето, както и детето, навършило 14 години, ако това не би навредило на неговия интерес.

16. (нова - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) изготвя писмени доклади и становища за целите на обмен на информация за деца по Регламент (ЕС) 2019/1111 и по Конвенцията от 1996 г. и ги предава на Министерството на правосъдието.

(2) Директорът на дирекция "Социално подпомагане" определя лицата, които да изпълняват функциите на представител по смисъла на чл. 15, ал. 6 .

(3) (Нова. - ДВ, бр. 59 от 2007 г., в сила от 24.07.2007 г.) На основание чл. 35, ал. 2 от Конвенцията от 1996 г. дирекция "Социално подпомагане" по постоянния адрес на родителя, който е поискал от съответния компетентен орган да получи или запази правото си на лични отношения с дете, което няма обичайно местопребиваване в Република България, извършва проверка и изготвя заключение дали родителят е способен да упражнява това право, както и за условията, при които личните отношения могат да бъдат осъществявани.

Сътрудничество с органа по настойничество и попечителство

Чл. 22. Дирекция "Социално подпомагане" работи в сътрудничество с органа по настойничество и попечителство.

Глава трета "а"
ПРОИЗВОДСТВО ЗА ВРЪЩАНЕ НА ДЕТЕ ИЛИ ЗА УПРАЖНЯВАНЕ НА ПРАВОТО НА ЛИЧНИ ОТНОШЕНИЯ
(Нова. - ДВ, бр. 59 от 2007 г. в сила от 24.07.2007 г.)

Чл. 22а.(Нов. - ДВ, бр. 59 от 2007 г. в сила от 24.07.2007 г.; изм., бр. 39 от 2024 г.) *(1)* Молбата за връщане на дете или за упражняване на правото на лични отношения по Хагската конвенция за гражданските аспекти на международното отвличане на деца от 25 октомври 1980 г. (ратифицирана със закон - ДВ, бр. 20 от 2003 г.) (ДВ, бр. 82 от 2003 г.), наричана по-нататък „Хагската конвенция", се разглежда от Софийския градски съд в открито заседание, в което участват:

1. Министерството на правосъдието или лицето, подало молбата;

2. насрещната страна по молбата;

3. заинтересованите лица.

(2) В производството по ал. 1 не се разглежда по същество въпросът за упражняване на родителските права.

(3) По молбите в производството по ал. 1 не се събират държавни такси и не се дължат разноски.

(4) В производството по ал. 1 дирекция „Социално подпомагане" по настоящия адрес на детето дава становище за състоянието на детето след прехвърлянето му от държавата на обичайното местопребиваване, за неговото мнение и за мнението на родителя за доброволно връщане на детето. Когато е изтекъл период повече от една година от датата на прехвърлянето или задържането на детето, становището съдържа и информация за приспособеността на детето.

(5) Съдът изслушва детето по реда на чл. 15, ал. 3 - 5 и отдава дължимото значение на изразеното мнение на детето съобразно неговата възраст и степен на зрялост.

(6) Министерството на правосъдието представлява молителя, когато молбата е подадена чрез министерството, и определя представител, който може да извършва действия от името на молителя. Министерството на правосъдието не участва в производството, когато лицето е подало молбата направо до съда.

Чл. 22б. (Нов. - ДВ, бр. 59 от 2007 г. в сила от 24.07.2007 г.; изм., бр. 39 от 2024 г.) *(1)* Съдът служебно или по искане на страна може да определи за времето на съдебното производство подходящи мерки за личен контакт с детето съгласно чл. 27, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2019/1111. При необходимост съдът определя и мерки по чл. 59, ал. 8, т. 1 и 2 от Семейния кодекс.

(2) Съдът служебно или по искане на страна определя подходяща мярка за закрила на детето по този закон с цел предотвратяване на по-нататъшна опасност за детето или вреди за страните.

(3) При връщане на дете при условията на чл. 27, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2019/1111, в решението за връщане съдът може да определи подходящи мерки за гарантиране защитата на детето след връщането му.

Чл. 22в. (Нов. - ДВ, бр. 59 от 2007 г. в сила от 24.07.2007 г.; изм., бр. 39 от 2024 г.) *(1)* В производството по чл. 22а, ал. 1 съдът може служебно да събира доказателства, да подпомага страните за доброволно уреждане на спора, да ги насочва към медиация, без това да води до забавяне, при спазване на сроковете по чл. 24, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2019/1111, включително при спиране на производството по чл. 229, ал. 1, т. 1 от Гражданския процесуален кодекс.

(2) Ако делото не бъде обявено за решаване в първото съдебно заседание, съдът определя срок за посочване и представяне на доказателства и доказателствени искания.

(3) Преди да постанови отказ за връщане на дете единствено на основание чл. 13, ал. 1, буква „б" от Хагската конвенция, съдът уведомява страните и указва да представят според установения конкретен риск доказателства, че защитата на детето след неговото връщане е гарантирана. В този случай съдът може да събира доказателства и служебно чрез пряко сътрудничество със съда и органите на държавата по обичайното местопребиваване на детето непосредствено преди прехвърлянето или задържането или чрез централните органи.

Чл. 22г.(Нов. - ДВ, бр. 59 от 2007 г. в сила от 24.07.2007 г.; изм., бр. 39 от 2024 г.) *(1)* Съдът се произнася с решение в едномесечен срок от постъпването на молбата, но не по-късно от срока по чл. 24, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2019/1111.

(2) Съдът може да допусне предварително изпълнение на решението за връщане на детето съгласно чл. 27, параграф 6 от Регламент (ЕС) 2019/1111.

(3) Съдът, постановил решение за връщане на детето, включително решение с допуснато предварително изпълнение, издава по молба на страната удостоверение съгласно приложение IV от Регламент (ЕС) 2019/1111. Същото удостоверение се издава и в случаите, когато съдът е определил мярка по чл. 22б, ал. 3.

(4) Съдът, постановил решение за отказ за връщане на дете на основание чл. 13, ал. 1, буква „б" и чл. 13, ал. 2 от Хагската конвенция, издава служебно удостоверение съгласно приложение I от Регламент (ЕС) 2019/1111.

Чл. 22д. (Нов. - ДВ, бр. 59 от 2007 г. в сила от 24.07.2007 г.; изм., бр. 39 от 2024 г.) *(1)* Решението на Софийския градски съд подлежи на обжалване пред Софийския апелативен съд от лицата по чл. 22а, ал. 1.

(2) В едномесечен срок от постъпването на жалбата, но не по-късно от срока по чл. 24, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2019/1111, Софийският апелативен съд се произнася с решение, което е окончателно.

(3) При изпълнение на решение за връщане на дете се прилагат правилата на чл. 528 от Гражданския процесуален кодекс.

Чл. 22е. (Нов. - ДВ, бр. 59 от 2007 г. в сила от 24.07.2007 г.) Ако чуждестранният съд приложи чл. 15 от Хагската конвенция, компетентният български орган за установяване неправомерността на прехвърлянето или задържането на дете е съдът, който е разгледал или разглежда въпросите относно родителските права, или Министерството на правосъдието, когато тези въпроси не са били предмет на съдебно производство.

Чл. 22ж. (Нов. - ДВ, бр. 59 от 2007 г. в сила от 24.07.2007 г.; отм., бр. 39 от 2024 г.).

Глава трета "б"
ОСОБЕНИ ПРАВИЛА ЗА ПРИЗНАВАНЕ И ДОПУСКАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РЕШЕНИЯ НА ЧУЖДЕСТРАННИ СЪДИЛИЩА И НА ДРУГИ ЧУЖДЕСТРАННИ ОРГАНИ,

СВЪРЗАНИ С РОДИТЕЛСКИТЕ ПРАВА И МЕРКИТЕ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕЦАТА
(Нова. - ДВ, бр. 59 от 2007 г. в сила от 24.07.2007 г.)

Чл. 22з. (Нов. - ДВ, бр. 59 от 2007 г. в сила от 24.07.2007 г.)*(1)* Молбата за признаване и допускане на изпълнение на решение на чуждестранен съд или на друг чуждестранен орган за упражняване на родителски права и за възстановяване упражняването на родителски права при неправомерно прехвърляне на дете, основаваща се на Европейската конвенция за признаване и изпълнение на решения за упражняване на родителски права и възстановяване упражняването на родителските права от 1980 г., съставена в Люксембург на 20 май 1980 г.(ратифицирана със закон-ДВ, бр. 21 от 2003 г.)(ДВ, бр. 104 от 2003 г.), наричана по-нататък "Люксембургската конвенция", се разглеждат от Софийския градски съд в открито заседание, в което участват:

1. Министерството на правосъдието;

2. страните по чуждестранното решение;

3. прокурор.

(2) Алинея 1, т. 1 не се прилага, когато молителят е сезирал пряко съда.

(3) В производството по ал. 1 дирекция "Социално подпомагане" към общината по настоящия адрес на детето дава становище. Съдът изслушва детето съгласно чл. 15.

(4) Съдът може по направено искане или служебно да определи подходяща привременна мярка за закрила на детето с цел предотвратяване на по-нататъшни опасности за детето или вреди за страните.

Чл. 22и. (Нов. - ДВ, бр. 59 от 2007 г. в сила от 24.07.2007 г.)*(1)* Съдът спира производството по чл. 22ж, ал. 1, когато:

1. решението е предмет на обжалване;

2. в български съд има висящо производство по съществото на спора, което е започнало преди производството в държавата, където е постановено решението, чието признаване и/или допускане на изпълнение се иска;

3. друго решение относно упражняване на родителските права е предмет на производство по признаване и/или допускане на изпълнението му.

(2) В случаите по ал. 1, т. 2 съдът уведомява незабавно съответния съд, който е длъжен да се произнесе в едномесечен срок от уведомлението.

Чл. 22к. (Нов. - ДВ, бр. 59 от 2007 г. в сила от 24.07.2007 г.)*(1)* Съдът се произнася с решение в едномесечен срок от постъпването на молбата.

(2) Решението на съда подлежи на обжалване пред Софийския апелативен съд.

(3) Софийският апелативен съд се произнася с решение в срока по ал. 1. Решението е окончателно.

Чл. 22л. (Нов. - ДВ, бр. 59 от 2007 г. в сила от 24.07.2007 г.)*(1)* По реда на тази глава може да се иска признаване и допускане на изпълнение на решение за упражняване на родителските права, постановено след прехвърлянето на детето, ако с решението това прехвърляне е обявено за неправомерно.

(2) Признаването и изпълнението на решение на друга държава-страна по Люксембургската конвенция, се отказва в случаите по чл. 8 и 9, когато са налице предпоставките по чл. 10, ал. 1 от конвенцията.

(3) Признаването и изпълнението на решението се допуска само и доколкото то е изпълняемо в държавата, където е постановено.

Чл. 22м. (Нов. - ДВ, бр. 59 от 2007 г. в сила от 24.07.2007 г.) Доколкото няма особени правила за това производство, прилагат се правилата на общото исково производство в Гражданския процесуален кодекс.

Чл. 22н. (Нов. - ДВ, бр. 59 от 2007 г. в сила от 24.07.2007 г.; отм., бр. 39 от 2024 г.).

Глава четвърта
МЕРКИ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Мерки за закрила в семейна среда

Чл. 23. (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) Мерките за закрила в семейна среда се изразяват във:

1. осигуряване на педагогическа, психологическа и правна помощ на родителите или лицата, на които са възложени родителски функции, по проблеми, свързани с отглеждането, възпитанието и обучението на децата;

2. (изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) насочване към подходящи социални услуги;

3. (доп. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) консултиране и информиране на детето в съответствие с неговата възраст и със степента на неговото развитие;

4. (изм. изцяло - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) консултиране и съдействие по въпроси на социалното подпомагане и социалните услуги;

5. (изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) съдействие за подобряване на социално-битовите условия;

6. социална работа за улесняване връзките между децата и родителите и справяне с конфликти и кризи в отношенията;

7. проучване индивидуалните възможности и интереси на детето и насочването му към подходящо учебно заведение;

8. съдействие за устройване на подходяща работа на нуждаещи се навършили 16-годишна възраст, при установените в трудовото законодателство условия;

9. насочване на детето към подходящи форми за ангажиране на свободното му време;

10. съдействие на осиновителите при подготовката им за изпълнение на родителските им функции, самото осиновяване, както и защита правата на детето при прекратяване на осиновяването;

11. (нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) съдействие на лицата, които полагат грижи за деца, при подготовката и изпълнението на техните функции.

Предоставяне на мерки за закрила в семейна среда

Чл. 24. (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) *(1)* (Изм. изцяло - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Мерките за закрила по чл. 23 се предприемат от дирекция "Социално подпомагане" по искане на родителите, настойниците, попечителите, лицата, които полагат грижи за детето, или на самото дете, както и по преценка на дирекция "Социално подпомагане" и се осъществяват от доставчици на социални услуги за деца или от дирекция "Социално подпомагане".

(2) Мерките за закрила по ал. 1 могат да се предоставят и в съчетание с други мерки за закрила по този закон.

Основания за настаняване извън семейството

Чл. 25. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм., бр. 59 от 2007 г., в сила от 24.07.2007 г.; изм. и доп., бр. 14 от 2009 г.; доп., бр. 28 от 2011 г.; изм., бр. 39 от 2024 г.) *(1)* (Предишен текст на чл. 25, изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Може да бъде настанено извън семейството дете:

1. чиито родители са починали, неизвестни, лишени от родителски права или чиито родителски права са ограничени;

2. (доп. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) чиито родители, настойници или попечители без основателна причина трайно не полагат грижи за детето;

3. (доп. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) чиито родители, настойници или попечители се намират в трайна невъзможност да го отглеждат;

4. което е жертва на насилие в семейството и съществува сериозна опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие;

5. (нова. - ДВ, бр. 59 от 2007 г., в сила от 24.07.2007 г.; изм., бр. 39 от 2024 г.) в случаите по чл. 82 от Регламент (ЕС) 2019/1111 и по чл. 11 и 33 от Конвенцията от 1996 г.;

6. (нова - ДВ, бр. 28 от 2011 г.) чиито родители, настойници или попечители са се съгласили и отказват да прекратят участието му в предаване по смисъла на Закона за радиото и телевизията и с това се създава опасност за неговото физическо, психическо, нравствено и социално развитие.

(2) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Настаняването на детето извън семейството се налага като мярка за закрила след изчерпване на всички възможности за закрила в семейството освен в случаите, когато се налага спешното му извеждане.

Настаняване извън семейството

Чл. 26. (Доп. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; изм., бр. 38 от 2006 г., доп., бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) *(1)* (Доп. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) Настаняването на дете в семейство на роднини или близки, в приемно семейство или в социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа се извършва от съда. До произнасяне на съда дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на детето извършва временно настаняване по административен ред.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.) Искането за мерките по ал. 1 пред съда се прави от дирекция "Социално подпомагане", прокурора или родителя пред районния съд.

(3) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Искането за настаняване, направено от дирекция "Социално подпомагане", се придружава от:

1. доклад от дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на детето;

2. декларациите от роднините или близките на детето в случаите по чл. 27, ал. 3 и 4;

3. справка от регистъра на дирекция "Социално подпомагане" за вписаните приемни семейства, при които могат да бъдат настанени деца.

(4) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Когато искането се прави от прокурора или от родител, съдът служебно изисква от дирекция "Социално подпомагане" документите по ал. 3.

(5) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) Ползването на социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа от дете заедно с негов родител се извършва въз основа на направление от дирекция „Социално подпомагане".

Временно настаняване по административен ред

Чл. 27. (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., бр. 38 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.; изм., бр. 71 от 2020 г.) *(1)* (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; доп., бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) Настаняването на дете в семейство на роднини или близки, в приемно семейство и в социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа се извършва със заповед на директора на дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на детето.

(2) (Нова - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; изм. изцяло, бр. 14 от 2009 г.) В едномесечен срок от издаването на заповедта по ал. 1 дирекция "Социално подпомагане" прави искане до районния съд по настоящия адрес на:

1. детето-при спешни мерки;

2. родителите-във всички останали случаи.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; изм. изцяло, бр. 14 от 2009 г.) В случаите на настаняване в семейство на роднини или близки се взема съгласието на лицето, при което ще бъде настанено детето, и се проучва неговата годност. Съгласието на приемащото лице се изразява с декларация по образец.

(4) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Несъгласието на родните или близките да отглеждат детето се удостоверява от тях с декларация по образец.

(5) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; предишна ал. 4, изм., бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) В случаите на настаняване в приемно семейство настаняването се извършва след проверка относно годността на лицата, кандидатстващи за приемно семейство. След настаняването по административен ред се сключва договор между приемното семейство и общината, лицензиран доставчик на социални услуги по чл. 34а или дирекция „Социално подпомагане" по настоящия адрес на приемното семейство.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., предишна ал. 4, бр. 38 от 2006 г.; предишна ал. 5, бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 71 от 2020 г.) Актовете на директора на дирекция "Социално подпомагане" се издават по реда на Административнопроцесуалния кодекс .

Оспорване на заповедта за временно настаняване по административен ред

Чл. 27а. (Нов - ДВ, бр. 71 от 2020 г.) *(1)* Заповедта на директора на дирекция „Социално подпомагане" по чл. 27, ал. 1, включително в случаите на спешно настаняване извън семейството, подлежи на предварително изпълнение по силата на закона, но може да се обжалва от родителите на детето в 14-дневен срок от съобщаването.

(2) Директорът на дирекция „Социално подпомагане" изпраща жалбата в съда в първия работен ден, следващ получаването є.

(3) Административното дело се образува в тридневен срок и се насрочва в 7-дневен срок от постъпването на жалбата в съда.

(4) Сроковете по Административнопроцесуалния кодекс за отстраняване на нередовност на жалбата, представяне на писмен отговор по жалбата, представяне на заключение на вещо лице и за призоваване на страните не се прилагат. Съдът определя срок за извършване на съответното процесуално действие, който не може да е по-кратък от три дни и по-дълъг от 7 дни.

(5) Съдът постановява решение в 7-дневен срок от заседанието, в което е приключило разглеждането на делото.

(6) Решението по ал. 5 подлежи на касационно обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(7) Административното дело се прекратява, ако преди постановяване на решението е налице влязло в сила решение по чл. 28, ал. 4 за настаняване на дете по съдебен ред.

Настаняване по съдебен ред

Чл. 28. (Доп. - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм. и доп., бр. 38 от 2006 г.; бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.; изм., бр. 71 от 2020 г.) *(1)* (Доп. - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм., бр. 38 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) Исканията за настаняване на дете в семейство на роднини или близки, в приемно

семейство и в социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа са подсъдни на районния съд по настоящия адрес на детето.

(2) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) В производството по ал. 1 съдът може да събира доказателства по своя инициатива.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; предишна ал. 2, бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 71 от 2020 г.) Съдът разглежда незабавно искането в открито заседание с участието на:

1. органите или лицата, направили искането;

2. детето при спазване разпоредбата на чл. 15;

3. родителите или настойника/попечителя на детето.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Съдът се произнася в едномесечен срок с решение, което се обявява на страните и се изпълнява незабавно. При определяне на мерките за закрила на детето съдът следва поредността по чл. 26, ал. 1 , освен ако това не е в интерес на детето.

(5) (Нова - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; предишна ал. 4, изм., бр. 14 от 2009 г.) В решението по ал. 4 задължително се посочва срокът на настаняването.

(6) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; предишна ал. 5, бр. 14 от 2009 г.) Решението подлежи на обжалване пред окръжния съд в седемдневен срок. В случай на подадена жалба или протест съдът насрочва делото в срок не по-дълъг от седем дни. Окръжният съд се произнася с решение, което е окончателно.

(7) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; предишна ал. 6, бр. 14 от 2009 г.) Съдът може да промени постановената мярка по искане на лицата по чл. 26, ал. 2 , ако това е в интерес на детето.

Настаняване на дете в Република България съгласно чл. 82 от Регламент (ЕС) 2019/1111

Чл. 28а. (Нов - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) *(1)* Настаняване на дете в Република България от съд или компетентен орган на друга държава членка се извършва след съгласие на районния съд по адреса, където детето ще бъде настанено.

(2) Съгласие по ал. 1 не се изисква при настаняване на дете при родител и при роднини по права линия до трета степен и по съребрена линия до четвърта степен.

(3) Искането от съда или компетентния орган на другата държава членка по чл. 82, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2019/1111 се изпраща чрез Министерството на правосъдието до районния съд по ал. 1. Съдът служебно изисква становище от дирекция „Социално подпомагане" по адреса, където детето ще бъде настанено. Съдът разглежда искането и представеното становище на дирекция „Социално подпомагане" в закрито заседание и се произнася с решение в едномесечен срок.

(4) Решението по ал. 3 е окончателно и се изпраща незабавно чрез Министерството на правосъдието до съда или компетентния орган на другата държава членка.

Настаняване на дете в друга държава членка съгласно чл. 82 от Регламент (ЕС) 2019/1111

Чл. 28б. (Нов - ДВ, бр. 39 от 2024 г.) *(1)* Настаняване на дете в друга държава членка се извършва след получаване на съгласието на компетентния орган в тази държава членка.

(2) Искането за съгласие по ал. 1 се изпраща до компетентния орган на тази държава чрез Министерството на правосъдието.

Основания за прекратяване на настаняването

Чл. 29. (Доп. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 14 от 2009 г.) Настаняването извън семейството се прекратява:

1. при разваляне на договора;

2. с изтичане на срока;

3. при взаимно съгласие на страните по договора;

4. с осиновяването на детето;

5. (доп. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) с навършването на пълнолетие от детето, а ако учи-до завършването на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст;

6. (доп. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) с отпадане на основанията по чл. 25, ал. 1;

7. при смърт на съпрузите или на лицето от приемното семейство;

8. при промяна на мярката за закрила;

9. (нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) при промяна в обстоятелствата, свързани с детето, ако е в негов интерес;

10. (нова - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; предишна т. 9, бр. 14 от 2009 г.) при смърт на лицето/лицата от семейството на роднини или близки;

11. (нова - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; предишна т.10, бр. 14 от 2009 г.) при смърт на детето.

Ред за прекратяване на настаняването

Чл. 30. (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; бр. 14 от 2009 г.) *(1)* (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; бр. 14 от 2009 г.) Настаняването се прекратява от районния съд по искане на приемното семейство, на семейството на роднини или близки, на дирекция "Социално подпомагане", на родителите на детето или на прокурора, освен в случаите по чл. 29, т. 4, 5, 7, 10 и 11.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Прекратяване на настаняването може да се извърши временно от дирекция "Социално подпомагане" до произнасянето на съда. В този случай дирекция "Социално подпомагане" може да вземе решение относно бъдещото отглеждане и възпитание на детето или да приеме друга временна мярка за закрила, ако по този начин се осигурява най-добрият интерес на детето.

(3) Решението на районния съд може да се обжалва пред окръжния съд. Обжалването не спира изпълнението. Решението на окръжния съд е окончателно и не подлежи на касационно обжалване.

(4) Решението за прекратяване на настаняването се изпълнява по административен ред.

Промяна на мярката за закрила

Чл. 30а. (Нов - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм., бр. 38 от 2006 г.; бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) При промяна на мярката за закрила на детето по чл. 4, ал. 1, т. 2, 4 и 5 се спазва редът за настаняване по чл. 26 - 28.

Приемно семейство

Чл. 31. (Доп. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 38 от 2006 г., в сила от 01.01.2007 г.; изм., бр. 14 от 2009 г.; изм. изцяло, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) *(1)* Приемно семейство са двама съпрузи или отделно лице, при което се настанява дете за отглеждане съгласно договор по чл. 27. Съпрузите или лицето от приемното семейство не са носители на родителските права и задължения.

(2) Утвърждаването на кандидатите за приемно семейство се извършва от Комисията по приемна грижа, която се създава към регионалната дирекция за социално подпомагане.

(3) Регионалната дирекция за социално подпомагане поддържа регистър на утвърдените приемни семейства.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) Приемното семейство може да бъде и професионално, като в този случай то трябва да притежава и допълнителна квалификация за отглеждане на деца, придобита по реда на наредбата по ал. 6, и да сключи договор с общината, лицензиран доставчик на социални услуги по чл. 34а или дирекция „Социално подпомагане".

(5) Условията и редът за финансиране на професионалното приемно семейство се определят с правилника за прилагане на закона.

(6) Условията и редът за кандидатстване, подбор и утвърждаване на приемни семейства и настаняване на деца в тях, както и съставът, организацията и функциите на Комисията по приемна грижа се определят с наредба на Министерския съвет по предложение на министъра на труда и социалната политика.

Лица, които не могат да кандидатстват за приемно семейство

Чл. 32. Не могат да кандидатстват за приемно семейство лица:

1. които не са навършили пълнолетие;

2. поставени под запрещение;

3. които са били лишени от родителски права или чиито родителски права са били ограничени, освен ако това е било по обективни причини и родителските им права са възстановени;

4. които не могат да бъдат настойници;

5. настойници или попечители, както и приемни семейства, отстранени от тази дейност поради виновно неизпълнени задължения;

6. които не са годни да изпълняват родителски функции поради липса на лични качества за възпитаване на дете и на материални условия за отглеждането и развитието на дете;

7. които са осиновители при прекратяване на осиновяването по тяхна вина по реда на Семейния кодекс ;

8. (изм. - ДВ, бр. 70 от 2004 г., в сила от 01.01.2005 г.) които страдат от СПИН и болести по чл. 61, ал. 1 и чл. 146, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за здравето ;

9. (нова - ДВ, бр. 38 от 2006 г.) които са осъждани за умишлено престъпление от общ характер;

10. (нова - ДВ, бр. 38 от 2006 г.) срещу които има образувано наказателно производство за умишлено престъпление от общ характер.

Отношения с родителите по произход

Чл. 33. *(1)* (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.) Приемното семейство и семейството на роднини или близки са задължени да дават сведения на родителите за детето и да им съдействат за личните им отношения с него. Ако такива отношения са в интерес на детето, районният съд се произнася по техния режим с определение.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.) Определението по ал. 1 може да се обжалва по реда на Гражданския процесуален кодекс от родителите, детето, прокурора, дирекция "Социално подпомагане", семейството на роднини или близки или приемното семейство.

Изразяване на мнение

Чл. 34. (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.) Приемното семейство и семейството на роднини или близки имат право да изразят мнение преди постановяване на решение, което се отнася до промяна на мярката за закрила на детето.

Приемна грижа

Чл. 34а. (Нов - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 14 от 2009 г.; изм. и доп., бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.; изм. изцяло, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) *(1)* Приемната грижа е мярка за закрила на детето по чл. 4, ал. 1 за отглеждане и възпитание в семейна среда на дете, което е настанено в семейство на роднини или близки или в приемно семейство.

(2) Семействата на роднини или близки, кандидатите за приемни семейства и утвърдените приемни семейства се подкрепят чрез социални услуги, включващи дейности за набиране и оценяване на кандидати за приемни семейства, обучение, взаимно адаптиране, подкрепа и наблюдение на отглеждането на детето.

(3) Социалните услуги по ал. 2 се предоставят от общините и от доставчиците на социални услуги, лицензирани по реда на Закона за социалните услуги.

(4) Дейностите по ал. 2 се извършват от дирекция „Социално подпомагане" по настоящия адрес на семейството само в случаите, когато общината не предоставя социални услуги, които включват тези дейности, и когато няма лицензирани доставчици, които предоставят такива социални услуги.

Резидентна грижа

Чл. 35. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм. изцяло, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) Предоставянето на резидентна грижа на децата се извършва само в случаите, когато са изчерпани възможностите за оставане на детето в домашна и семейна среда и възможностите за прилагане на мерки за закрила на детето в семейна среда.

Контрол

Чл. 36. Директорът на дирекция "Социално подпомагане" извършва текущ контрол по ефективността на предприетите мерки.

Уведомяване за непосредствен риск от изоставяне

Чл. 36а. (Нов - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) *(1)* Всеки, на когото стане известно, че съществува непосредствен риск от изоставяне на дете или че дете е пренебрегвано, е длъжен незабавно да подаде сигнал до дирекция „Социално подпомагане".

(2) Сигналът по ал. 1 се проверява незабавно при условия и по ред, определени в наредбата по чл. 5, ал. 2.

Действия при непосредствен риск от изоставяне на дете след раждане

Чл. 36б. (Нов - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) *(1)* Управителят на лечебно заведение, в което има родилно отделение, и личният лекар на бременна жена, на които е станало известно, че съществува непосредствен риск от изоставяне на дете веднага след раждането, са длъжни незабавно да подадат сигнал до дирекция „Социално подпомагане".

(2) Управителят на лечебното заведение, в което има родилно отделение, възлага с писмена заповед на лице от персонала на родилното отделение задължението за уведомяване по ал. 1, осигурява достъп до майката и детето и оказва съдействие за проверката на сигнала.

(3) Управителят на лечебно заведение, където е предадено, намерено, изоставено или подхвърлено новородено живо дете, има задължението по ал. 1.

(4) Управителят на лечебното заведение, в което има родилно отделение, не може да изписва детето до изтичането на срока за проверка на сигнала по чл. 36а, ал. 2.

(5) Сигналът се проверява незабавно при условия и по ред, определени в наредбата по чл. 5, ал. 2.

Предотвратяване на изоставяне на дете с увреждане

Чл. 36в. (Нов - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) *(1)* Началникът на родилното отделение, където е родено дете с увреждане, или определено от него медицинско лице информира незабавно и по подходящ начин след установяване на увреждането родителите на детето.

(2) Медицинските лица в родилното отделение, където е родено дете с увреждане, са длъжни да положат усилия да мотивират родителите да не изоставят детето си, както и да им предоставят пълна информация за състоянието на детето, за възможните лечения, за последиците за неговото развитие и за необходимите грижи.

(3) Началникът на родилното отделение информира незабавно дирекция „Социално подпомагане" и доставчик на социални услуги за ранна интервенция на

увреждания с цел оказване на първоначалната подкрепа на родителите и детето с увреждане.

Координационен механизъм при насилие

Чл. 36г. (Нов - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.; изм., бр. 71 от 2020 г.) *(1)* За осигуряване на защита на дете в риск или жертва на насилие или експлоатация дирекция „Социално подпомагане" създава мултидисциплинарен екип, членовете на който работят заедно до приключване на случая и който разработва план за действие за защита на детето или за предотвратяване на насилието.

(2) До изтичането на 24 часа от получаване на сигнал за дете в риск или жертва на насилие или експлоатация социален работник, определен от директора на дирекция „Социално подпомагане", прави оценка на сигнала. При потвърждаване на информацията социалният работник уведомява устно по телефон, включително мобилен, и писмено по пощата, по електронна поща или факс членовете на екипа по ал. 1, като определя дата и час за събиране на екипа.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 71 от 2020 г.) Водещ на екипа по ал. 1 е социалният работник, определен от директора на дирекция „Социално подпомагане". В екипа задължително участват представител на районното управление на Министерството на вътрешните работи (районен инспектор, инспектор от детска педагогическа стая или оперативен работник), на районната прокуратура и представител на общината. По преценка на водещия на екипа се канят за участие представител на регионалната здравна инспекция, личният лекар на детето или представител на болницата, откъдето е постъпил сигнал по случая, представител на регионалното управление по образованието и на училището, детската градина или друга образователна институция и представител на доставчика на финансираната от държавния бюджет социална услуга, която детето ползва.

(4) Кметът на общината подпомага координацията на дейността на мултидисциплинарния екип.

Защита на дете - жертва на насилие или експлоатация

Чл. 36д. (Нов - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) *(1)* Защитата на дете в риск или жертва на насилие или експлоатация се предприема след проучване на случая от мултидисциплинарния екип и съгласно предложения от него план за действие по чл. 36г, ал. 1.

(2) Планът за действие съдържа здравни, социални и образователни услуги за превенция на насилието или за възстановяване на детето.

(3) Когато насилието е извършено от родител, от лице, на което са възложени грижите за детето, или от лице, на което детето е поверено, на детето-жертва може да се предостави закрила с настаняване извън семейството в социална услуга за деца, пострадали от насилие или жертви на трафик. В решението на съда се постановяват мерки по отношение на родителските права и насочване на родителите към социални услуги за повишаване на родителския капацитет по предложение на дирекция „Социално подпомагане".

(4) Когато насилието е извършено от родител, от лице, на което са възложени грижите за детето, или от лице, на което детето е поверено, дирекция „Социално подпомагане" може да се обърне към съда или прокурор за предприемане на мерки по отношение на извършителя по Закона за защита от домашното насилие.

(5) При данни за извършено престъпление дирекция „Социално подпомагане" изпраща сигнал до районната прокуратура за предприемане на мерки по отношение на извършителя по Наказателния кодекс.

(6) Когато насилието или експлоатацията на детето са извършени от лице, на което детето е поверено за предоставяне на грижи, защита, лечение или обучение на

основание на съдебно решение, трудов или друг договор, органите на прокуратурата при внасяне на преписката в съда информират незабавно дирекция „Социално подпомагане" по настоящия адрес на детето и съответния работодател за незабавно отделяне на това лице от детето или от децата.

Полицейска закрила

Чл. 37. (Изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) *(1)* Предоставянето на полицейска закрила на дете се осъществява от специализираните органи на Министерството на вътрешните работи.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.)

Основания

Чл. 38. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Полицейската закрила е спешна мярка, която се взема, когато детето е:

1. (изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) обект на престъпления или има непосредствена опасност за живота или здравето му, както и когато има опасност то да се окаже въвлечено в престъпление;

2. (изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) изгубено или е в безпомощно състояние;

3. (изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) останало без надзор.

Мерки за полицейска закрила

Чл. 39. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) *(1)* Специализираните органи на Министерството на вътрешните работи могат:

1. да настанят детето в специални помещения, като не се допуска контакт с лица, общуването с които може да има вредно въздействие върху него;

2. (доп. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) да настанят детето в социални услуги за резидентна грижа, като при необходимост му бъде осигурена охрана;

3. (изм. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) да върнат детето при родителите му или лицата, които полагат грижи за детето.

(2) Специализираните органи по ал. 1 запознават и обясняват на детето по разбираем за него начин предприетите мерки и основанието за тях.

(3) (Нова - ДВ, бр. 38 от 2006 г.) Органите по ал. 1 могат да извършват проверки при получаване на информация и сигнали за наличие на обстоятелствата по чл. 38 .

Уведомяване

Чл. 40. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; доп., бр. 14 от 2009 г.) Полицейските органи, предприели закрилата, уведомяват незабавно:

1. (доп. - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) родителите на детето, настойниците, попечителите или лицата, които полагат грижи за детето;

2. дирекция "Социално подпомагане", в чийто район е предприета закрилата;

3. (изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.) дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на детето;

4. прокуратурата;

5. (нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) областната дирекция на Министерството на вътрешните работи по настоящия адрес на детето.

Срок

Чл. 41. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; изм. изцяло, бр. 14 от 2009 г.) Полицейска закрила се предоставя за срок до 48 часа.

Издирване на изчезнало дете

Чл. 42. Действията по издирване на изчезнало дете се предприемат незабавно.

Наредба

Чл. 43. Условията и редът за предоставяне на полицейска закрила се уреждат с наредба, издадена от министъра на вътрешните работи, след съгласуване с Държавната агенция за закрила на детето.

Национална информационна система за превенция и защита от педофилия и Национален регистър за случаите на педофилия

Чл. 43а. (Нов - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; доп., бр. 38 от 2006 г.; отм., бр. 14 от 2009 г.; нов, бр. 66 от 2023 г., в сила от 01.01.2024 г.; изм. и доп., бр. 23 от 2026 г.) *(1)* Министерството на вътрешните работи създава и поддържа Национална информационна система за превенция и защита от педофилия и Национален регистър за случаите на педофилия, осъществени на територията на страната, или по отношение на български граждани в чужбина, които са потърсили помощ и подкрепа и на лицата, осъдени за престъпления по раздел VIII „Разврат" от Наказателния кодекс, извършени спрямо малолетни и непълнолетни лица, наричан по-нататък „Национален регистър", както и издаване на справки и удостоверения за вписаните обстоятелства.

(2) Националният регистър е част от националната информационна система по ал. 1 и съдържа безсрочно електронна база актуални данни за следните обстоятелства, които подлежат на вписване в него:

1. актовете на сексуално посегателство срещу малолетни и непълнолетни, по които има постановени присъди;

2. данни за извършителите;

3. вид престъпление;

4. продължителност на извършването;

5. причинени противоправни последици и вреди;

6. история на извършените престъпления и на наложените за тях наказания и мерки, а също и за настъпила реабилитация;

7. база данни за чужди граждани, получили статут на продължително, постоянно или дългосрочно пребиваване в България, които са осъдени в други държави за сексуални престъпления.

(3) Министерството на вътрешните работи осигурява регистрирането, съхраняването и поддържането в актуално състояние на данните по ал. 1, като също така осигурява взаимодействието с чужди информационни системи за обмен на информация, касаеща случаите на педофилия и относно осъдените лица за престъпления по раздел VIII „Разврат" от Наказателния кодекс, извършени спрямо малолетни и непълнолетни лица.

(4) Информацията, подлежаща на вписване в Националната информационна система, редът за събирането и предоставянето є, организацията и функционирането на системата и нивото на достъп, както и начинът на взаимодействието є с чужди информационни системи се определят с наредба, издадена от министъра на вътрешните работи.

(5) Органите на Министерството на вътрешните работи и съдебната власт предоставят на Националната информационна система информацията за данните по ал. 1 по ред, определен с наредбата по ал. 4.

(6) (Нова - ДВ, бр. 23 от 2026 г.) Националният регистър предоставя публичен достъп до информацията по ал. 2 в частта три имена на извършителя, дата на раждане, постоянен и настоящ адрес, вид престъпление и размер на наказанието, а за лицата по ал. 2, т. 7 - и данните за държавите по произход. Публичният достъп до Националния регистър е безплатен.

(7) (Предишна ал. 6 - ДВ, бр. 23 от 2026 г.) Органите на изпълнителната власт, на местното самоуправление и местната администрация, Държавната агенция за закрила на детето, Агенцията за социално подпомагане, общинските комисии за детето, Народното събрание и органите на съдебната власт имат право на достъп, осигуряван

от Министерството на вътрешните работи до данните в Националната информационна система. Достъпът е безплатен.

(8) (Предишна ал. 7 - ДВ, бр. 23 от 2026 г.) Лицата, осъществяващи по занятие дейности с малолетни и непълнолетни, са задължени да извършват справки с подаване на писмено заявление в Националния регистър относно гореописаните обстоятелства по ал. 1 при сключването на трудови и граждански договори с работници и служители. Справките са безплатни. Наличието на такова обстоятелство е основание за отказ от сключване на трудов или граждански договор.

(9) (Предишна ал. 8 - ДВ, бр. 23 от 2026 г.) Задължените лица по ал. 7, както и условията и редът за искането и за предоставянето на информация се определят с наредба на министъра на вътрешните работи. Получената информация може да бъде използвана само във връзка със и в кръга на дейността на нейния заявител, който няма право да я разгласява.

(10) (Предишна ал. 9 - ДВ, бр. 23 от 2026 г.) Не се вписват, нито се предоставят лични данни на пострадали лица, нито други обстоятелства, касаещи личността им, които биха могли да доведат до тяхното идентифициране, а обстоятелствата се вписват при спазване на ограниченията по чл. 11а и 16.

(11) (Предишна ал. 10 - ДВ, бр. 23 от 2026 г.) При случаи на възобновено наказателно производство и последваща постановена оправдателна присъда, предходно вписаните обстоятелства относно осъждането се заличават изцяло с обратна сила.

Глава четвърта "а"
(Нова - ДВ, бр. 36 от 2003 г., в сила от 1.01.2004 г.; отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.)
ЛИЦЕНЗИРАНЕ

Лиценз

Чл. 43б. (Нов - ДВ, бр. 36 от 2003 г., в сила от 01.01.2004 г.; изм., бр. 38 от 2006 г.; изм. изцяло, бр. 8 от 2016 г.; изм., бр. 17 от 2018 г.; отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.).

Условия за издаване на лиценза

(Загл. изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.)

Чл. 43в. (Нов - ДВ, бр. 36 от 2003 г., в сила от 01.01.2004 г.; изм., бр. 38 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 8 от 2016 г.; изм., бр. 85 от 2017 г.; изм. и доп., бр. 103 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.; изм., бр. 17 от 2018 г.; отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.).

Комисия за лицензиране

Чл. 43г. (Нов - ДВ, бр. 36 от 2003 г., в сила от 01.01.2004 г.; изм., бр. 38 от 2006 г.; изм. изцяло, бр. 8 от 2016 г.; отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.).

Издаване на лиценз

Чл. 43д. (Нов - ДВ, бр. 36 от 2003 г., в сила от 01.01.2004 г.; изм. и доп., бр. 38 от 2006 г.; бр. 14 от 2009 г.; изм. изцяло, бр. 8 от 2016 г.; отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.).

Задължения на лицензирания доставчик на социална услуга за деца

Чл. 43е. (Нов - ДВ, бр. 36 от 2003 г., в сила от 01.01.2004 г.; изм., бр. 30 от 2006 г.; изм. изцяло, бр. 8 от 2016 г.; отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.).

Подновяване на лиценз

Чл. 43ж. (Нов - ДВ, бр. 36 от 2003 г., в сила от 01.01.2004 г.; изм., бр. 51 от 2011 г.; изм. изцяло, бр. 8 от 2016 г.; изм., бр. 103 от 2017 г., в сила от 01.01.2018 г.; изм.,

бр. 17 от 2018 г.; отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.).

Прекратяване, отнемане и заличаване на лиценз

Чл. 43з. (Нов - ДВ, бр. 36 от 2003 г., в сила от 01.01.2004 г.; изм., бр. 38 от 2006 г., в сила от датата на влизането в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз - относно думата "Лицата"; изм. изцяло, бр. 8 от 2016 г.; изм., бр. 17 от 2018 г.; отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.).

Взаимодействие между Държавната агенция за закрила на детето, Агенцията за социално подпомагане и Фонд „Социална закрила"

Чл. 43и. (Нов - ДВ, бр. 8 от 2016 г.; отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.).

Глава пета
ФИНАНСИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Източници за финансиране

Чл. 44. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; изм., бр. 51 от 2011 г.; изм., бр. 15 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) *(1)* Финансирането на дейностите по закрила на детето се осъществява от:

1. (изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г.) държавния бюджет;

2. общинските бюджети;

3. национални и международни програми и споразумения в областта на грижата за деца;

4. дарения от местни и чуждестранни физически и юридически лица;

5. (изм. - ДВ, бр. 51 от 2011 г.) фонд "Социална закрила";

6. други източници.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) Дирекции "Социално подпомагане" към Агенцията за социално подпомагане предоставят финансови помощи при условия и по ред, определени в правилника за прилагане на закона.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) Помощите се отпускат със заповед на директора на дирекция „Социално подпомагане" към Агенцията за социално подпомагане.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) Помощите се предоставят в пари и са еднократни и месечни.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.).

(6) (Изм. - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) Помощите са предназначени за подкрепа на детето и семейството с цел превенция и реинтеграция, отглеждане на детето в семейства на роднини или близки и в приемни семейства.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) Помощите се освобождават от данъци и такси и от тях не могат да се правят удръжки.

Фонд "Подпомагане на деца"

Чл. 44а. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2003 г., отм., бр. 115 от 2004 г.)

Глава шеста
АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Санкции

Чл. 45. (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 38 от 2006 г.; бр. 14 от 2009 г.; доп., бр. 47 от 2009 г., в сила от 01.10.2009 г.; доп., бр. 42 от 2010 г., в сила от 02.06.2010 г.; доп., бр. 59 от 31.07.2010 г.; изм. и доп., бр. 28 от 2011 г.; изм., бр. 40 от 2012 г., в сила от 01.06.2012 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г.; доп., бр. 58 от 2019 г.; влизането в сила от бр. 24 от 2019 г. изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.; изм. и доп., бр. 99 от 2020 г.) *(1)* (Нова - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; изм. изцяло, бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 40 от 2012 г., в сила от 01.06.2012 г.; доп., бр. 58 от 2019 г.; доп., бр. 99 от 2020 г.) Който извърши нарушение на чл. 5б, ал. 3, се наказва с глоба или имуществена санкция от 2000 до 4000 лв., ако не подлежи на по-тежко административно наказание по специален закон или деянието не съставлява престъпление. При повторно нарушение се предприемат принудителни мерки за временно спиране на дейността за определен срок, но не по-дълъг от една година.

(2) (Нова - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; изм. изцяло, бр. 14 от 2009 г.; доп., бр. 42 от 2010 г., в сила от 02.06.2010 г.; изм., бр. 40 от 2012 г., в сила от 01.06.2012 г.) Който допусне от 22,00 ч. до 6,00 ч. дете в управляван от него търговски обект в нарушение на чл. 8, ал. 3 и 4, се наказва с глоба или имуществена санкция от 2000 до 5000 лв., а при повторно нарушение-с глоба или имуществена санкция от 5000 до 8000 лв.

(3) (Нова - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; изм. изцяло, бр. 14 от 2009 г.; доп., бр. 42 от 2010 г., в сила от 02.06.2010 г.; изм., бр. 40 от 2012 г., в сила от 01.06.2012 г.) Родител, настойник, попечител или друго лице, което полага грижи за дете, което наруши чл. 8, ал. 3, или родител, попечител или друго лице, което полага грижи за дете, което не осигури придружител по чл. 8, ал. 4, се наказва с глоба или имуществена санкция от 300 до 500 лв., а при повторно нарушение-с глоба или имуществена санкция от 500 до 1000 лв.

(4) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Който в нарушение на чл. 8, ал. 7 остави без надзор и достатъчна грижа дете до 12-годишна възраст, за което полага грижи, с което създава опасност за неговото физическо, психическо и нравствено развитие, се наказва с глоба от 1000 до 2000 лв. за първо нарушение, а при повторно нарушение-с глоба от 2000 до 5000 лв., ако не подлежи на по-тежко административно наказание по специален закон или деянието не съставлява престъпление.

(5) (Нова - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; предишна ал. 4, изм., бр. 14 от 2009 г.; отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.).

(6) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г., предишна ал. 1, изм. и доп., бр. 38 от 2006 г.; предишна ал. 5, изм., бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) Който не изпълни задължение по този закон извън случаите по ал. 1 - 4, се наказва с глоба от 500 до 1000 лв. - за първо нарушение, и от 1000 до 2000 лв. - при повторно нарушение, ако не подлежи на по-тежко административно наказание по специален закон или деянието не съставлява престъпление.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г., предишна ал. 2, изм., бр. 38 от 2006 г.; предишна ал. 6, изм., бр. 14 от 2009 г.) За неизпълнение на задължение от длъжностно лице глобата е в размер от 500 до 1000 лв. - за първо нарушение, и от 1000 до 2000 лв. - при повторно нарушение, ако не подлежи на по-тежко административно наказание по специален закон и деянието не съставлява престъпление.

(8) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.; отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.).

(9) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Който не изпълни влязло в сила задължително предписание по този закон, се наказва с глоба или имуществена санкция от 2000 до 5000 лв., а при повторно нарушение-с глоба или имуществена санкция от 5000 до 10 000 лв.

(10) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.; отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.).

(11) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) Лице, което в нарушение на чл. 7, ал. 1 и 2 не уведоми дирекция "Социално подпомагане", Държавната агенция за закрила на детето или Министерството на вътрешните работи за нуждата от закрила на дете, се наказва с глоба от 1000 до 2000 лв. за първо нарушение, а при повторно нарушение-с глоба от 2000 до 5000 лв., ако не подлежи на по-тежко административно наказание по специален закон или деянието не съставлява престъпление.

(12) (Нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.; изм. изцяло, бр. 28 от 2011 г.) Който в нарушение на разпоредбите на чл. 11а разпространява сведения и данни за личността на дете, се наказва с глоба от 1000 до 3000 лв., съответно с имуществена санкция от 3000 до 5000 лв., а при повторно нарушение - с глоба от 3000 до 5000 лв., съответно с имуществена санкция от 5000 до 10 000 лв., ако не подлежи на по-тежко административно наказание по специален закон или деянието не съставлява престъпление.

(13) (Нова - ДВ, бр. 74 от 2009 г., в сила от 01.10.2009 г.) Длъжностно лице, което не изпълни задължение по чл. 27, ал. 2, ако не подлежи на по-тежко административно наказание по специален закон или деянието не съставлява престъпление, се наказва с глоба в размер от 1000 до 2000 лв.-за първо нарушение, и от 1500 до 3000 лв.-при повторно нарушение.

(14) (Нова - ДВ, бр. 59 от 2010 г.) Родител, настойник, попечител или друго лице, което полага грижи за дете, който наруши чл. 8, ал. 9, се наказва с глоба от 250 до 500 лв. за първо нарушение, а при повторно нарушение - с глоба от 500 до 1000 лв.

(15) (Нова - ДВ, бр. 28 от 2011 г.) Родител, настойник, попечител или друго лице, което полага грижи за дете, което в нарушение на чл. 8, ал. 10 допусне участието на дете в предаване по смисъла на Закона за радиото и телевизията и с това създаде опасност за неговото физическо, психическо, нравствено и/или социално развитие, се наказва с глоба от 1000 до 2000 лв., а при повторно нарушение - с глоба от 2000 до 5000 лв., ако не подлежи на по-тежко административно наказание по специален закон или деянието не съставлява престъпление.

(16) (Нова - ДВ, бр. 99 от 2020 г.) Който допусне нарушение на чл. 5б, ал. 4, се наказва с глоба от 300 до 500 лв., съответно с имуществена санкция от 2000 до 4000 лв.

Приходи от наложени санкции

Чл. 45а. (Нов - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; доп., бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 102 от 2018 г., в сила от 01.01.2019 г.) Приходите от глоби и имуществени санкции, наложени по този закон, постъпват в Националната здравноосигурителна каса - за дейности във връзка с лечението на деца, финансирани с трансфери от бюджета на Министерството на здравеопазването.

Производство

Чл. 46. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; бр. 38 от 2006 г.; изм., бр. 69 от 2008 г.; изм. изцяло, бр. 14 от 2009 г.; доп., бр. 47 от 2009 г., в сила от 01.10.2009 г.; изм., бр. 59 от 31.07.2010 г.; изм., бр. 28 от 2011 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.; изм., бр. 99 от 2020 г.) *(1)* (Изм. - ДВ, бр. 99 от 2020 г.) Нарушенията по чл. 45, ал. 1-4 и 16 се установяват с акт от полицейските органи, а наказателното постановление се издава от директора на областната дирекция на Министерството на вътрешните работи или от оправомощено от него длъжностно лице.

(2) (Изм.- ДВ, бр. 59 от 31.07.2010 г.; изм., бр. 28 от 2011 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) Нарушенията по чл. 45, ал. 6, 11, 12, 14 и 15 се установяват с акт от служител от Главна дирекция "Контрол по правата на детето" към Държавната агенция за закрила

на детето, а наказателното постановление се издава от председателя на Държавната агенция за закрила на детето или от оправомощено от него длъжностно лице.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 47 от 2009 г., в сила от 01.10.2009 г.) Нарушенията по чл. 45, ал. 7 и 13 се установяват:

1. на длъжностно лице от дирекция "Социално подпомагане"-с акт на инспектор от Агенцията за социално подпомагане, а наказателното постановление се издава от изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане или от оправомощено от него длъжностно лице;

2. на останалите длъжностни лица-с акт от служител от Главна дирекция "Контрол по правата на детето" на Държавната агенция за закрила на детето, а наказателното постановление се издава от председателя на Държавната агенция за закрила на детето или от оправомощено от него длъжностно лице.

(4) Нарушенията по чл. 45, ал. 9 се установяват:

1. с акт на социален работник от дирекция "Социално подпомагане"-за неизпълнение на задължителни предписания по чл. 21, ал. 1, т. 3, а наказателното постановление се издава от директора на дирекция "Социално подпомагане" или от оправомощено от него длъжностно лице;

2. (изм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) с акт от служител от Главна дирекция "Контрол по правата на детето" на Държавната агенция за закрила на детето-за неизпълнение на задължителни предписания по чл. 17а, т. 14, а наказателното постановление се издава от председателя на Държавната агенция за закрила на детето или от оправомощено от него длъжностно лице.

(5) При установяване на нарушения лицата по ал. 2-4 могат да търсят съдействие от полицейските органи на Министерството на вътрешните работи.

(6) Актовете за установяване на нарушения и наказателните постановления се съставят и обжалват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; бр. 38 от 2006 г.; бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 17 от 2019 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г.; доп., бр. 58 от 2019 г., влизането в сила от бр. 24 от 2019 г. изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.; доп., бр. 99 от 2020 г.; изм. и доп., бр. 79 от 2024 г., в сила от 17.09.2024 г.; изм. и доп., бр. 54 от 2025 г., в сила след изтичане на сроковете за възражения от Европейската комисия по Директива (ЕС) 2015/1535) По смисъла на този закон:

1. (нова - ДВ, бр. 36 от 2003 г.) "Закрила на детето" е система от законодателни, административни и други мерки за гарантиране правата на всяко дете.

2. (нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 17 от 2019 г.) "Сведения и данни за личността на дете" е всяка информация за детето по смисъла на чл. 4, т. 1 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ, L 119/1 от 4 май 2016 г.).

3. (нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) "Други лица, които полагат грижи за детето" са семейство на роднини и близки или приемно семейство, при които детето е настанено по реда на чл. 26, както и останалите лица, при които детето пребивава по настоящ адрес.

4. (нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) "Хармонизиран телефонен номер с национално покритие за информиране, консултиране и помощ на деца" е хармонизиран номер със социална значимост от обхват 116 за оказване помощ за деца, достъпна посредством безплатен телефонен номер.

5. (нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) "Най-добър интерес на детето" е преценка на:

а) желанията и чувствата на детето;

б) физическите, психическите и емоционалните потребности на детето;

в) възрастта, пола, миналото и други характеристики на детето;

г) опасността или вредата, която е причинена на детето или има вероятност да му бъде причинена;

д) способността на родителите да се грижат за детето;

е) последиците, които ще настъпят за детето при промяна на обстоятелствата;

ж) други обстоятелства, имащи отношение към детето.

6. (нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) "Грижата" е съвкупност от всички действия, произтичащи от правата и задълженията на родителите, настойниците, попечителите и лицата, при които детето живее по силата на друго законно основание, за гарантиране на неговите права и защита на неговите интереси.

7. (предишна т. 1 - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; предишна т. 2, бр. 14 от 2009 г.) "Семейна среда" е биологичното семейство на детето или семейството на осиновителите, бабата и дядото или близките на детето, или приемно семейство, при което то се настанява по реда на чл. 26 .

8. (предишна т. 2 - ДВ, бр. 36 от 2003 г., изм., бр. 38 от 2006 г.; предишна т. 3, бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) "Услуги" по смисъла на чл. 23 са социалните услуги по чл. 15, т. 1 - 7 от Закона за социалните услуги.

9. (предишна т. 3 - ДВ, бр. 36 от 2003 г., отм., бр. 38 от 2006 г.; предишна т. 4, бр. 14 от 2009 г.).

10. (предишна т. 4, изм. - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; предишна т. 5, бр. 14 от 2009 г.; отм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.).

11. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; предишна т. 6, изм. изцяло, бр. 14 от 2009 г.) "Дете в риск" е дете:

а) чиито родители са починали, неизвестни, лишени от родителски права или чиито родителски права са ограничени, или детето е останало без тяхната грижа;

б) което е жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унизително отношение или наказание в или извън семейството му;

в) за което съществува опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие;

г) (отм. - ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.);

д) за което съществува риск от отпадане от училище или което е отпаднало от училище.

12. (предишна т. 6 - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; предишна т. 7, бр. 14 от 2009 г.) "Дете с изявени дарби" е дете, което е показало трайни способности и постижения в областта на науката, изкуството или спорта, надвишаващи постиженията на неговите връстници.

13. (нова - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; предишна т. 8, изм. изцяло, бр. 14 от 2009 г.) "Превенция" е закрила на детето чрез информиране, съдействие, подпомагане и услуги.

14. (нова - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; предишна т. 9, изм., бр. 14 от 2009 г.; изм., бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.) "Реинтеграция" е процес на трайно връщане на детето от настаняване извън семейството по чл. 4, ал. 1, т. 2, 4 и 5 в биологичното семейство или осиновяването му.

15. (нова - ДВ, бр. 36 от 2003 г.; предишна т. 10, бр. 14 от 2009 г.) "Настоящ адрес на дете" е адресът, на който детето пребивава.

16. (нова - ДВ, бр. 38 от 2006 г.; предишна т. 11, бр. 14 от 2009 г.) "Повторно нарушение" е нарушението, извършено в едногодишен срок от влизането в сила на

наказателното постановление, с което нарушителят е наказан за същото по вид нарушение.

17. (нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) "Специализирана закрила на обществени места" е създаването на условия, които не застрашават физическото, психическото и нравственото развитие на децата.

18. (нова - ДВ, бр. 14 от 2009 г.) "Годност" е материални и личностни качества на лицето, което полага грижи за детето.

19. (нова - ДВ, бр. 58 от 2019 г.) „Тютюневи изделия" са изделията по смисъла на § 1, т. 4 от допълнителните разпоредби на Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия.

20. (нова - ДВ, бр. 58 от 2019 г.) „Изделия, свързани с тютюневите изделия" са изделията по смисъла на § 1, т. 8 от допълнителните разпоредби на Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия.

21. (нова - ДВ, бр. 99 от 2020 г.; изм., бр. 79 от 2024 г., в сила от 17.09.2024 г.; отм., бр. 54 от 2025 г., в сила след изтичане на сроковете за възражения от Европейската комисия по Директива (ЕС) 2015/1535).

22. (нова - ДВ, бр. 79 от 2024 г., в сила от 17.09.2024 г.) „Бездимни тютюневи изделия" са изделията по смисъла на § 1, т. 4е от допълнителните разпоредби на Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия.

23. (нова - ДВ, бр. 79 от 2024 г., в сила от 17.09.2024 г.) „Нови тютюневи изделия" са изделията по смисъла на § 1, т. 7 от допълнителните разпоредби на Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия.

24. (нова - ДВ, бр. 79 от 2024 г., в сила от 17.09.2024 г.) „Нагреваеми тютюневи изделия" са изделията по смисъла на § 1, т. 7а от допълнителните разпоредби на Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия.

25. (Нова - ДВ, бр. 54 от 2025 г., в сила след изтичане на сроковете за възражения от Европейската комисия по Директива (ЕС) 2015/1535) „Продукти с високо съдържание на кофеин" са продукти със стимулиращ ефект, които съдържат:

а) кофеин над 150 mg/l;

б) оригинална комбинация от съставки като кофеин, таурин, витамини и други субстанции с хранителен или физиологичен ефект, включително глюкоронолактон, инозитол, карнитин, креатин, растителни екстракти (гуарана, мате, акация, женшен, гинко билоба) и други.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Министерският съвет в шестмесечен срок от влизането в сила на закона създава с постановление Държавна агенция за закрила на детето при условията и по реда на Закона за администрацията . Финансирането по чл. 44, т. 1 и 2 се осъществява от 1 януари 2001 г.

§ 3. В шестмесечен срок от влизането в сила на закона се издават предвидените в него подзаконови нормативни актове от посочените в съответните разпоредби държавни органи.

§ 4. Изпълнението на този закон се възлага на Министерския съвет.

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за физическото възпитание и спорта (ДВ, бр. 75 от 02.08.2002 г., в сила от 02.08.2002 г.)

§ 38. В Закона за закрила на детето (ДВ, бр. 48 от 2000 г.) в чл. 18, ал. 1 думите "Комитета за младежта, физическото възпитание и спорта" се заменят с "Министерството на младежта и спорта".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на Закона за социално подпомагане
(ДВ, бр. 120 от 2002 г., в сила от 1.01.2003 г.)

§ 39. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 от 2002 г.) навсякъде думите "общински/те служби за социално подпомагане" се заменят с "дирекции/те "Социално подпомагане", думите "общинската служба за социално подпомагане" се заменят с "дирекция "Социално подпомагане", а думите "ръководителя/ят на общинската служба за социално подпомагане" се заменят с "директора/ът на дирекция "Социално подпомагане".

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за изменение и допълнение на Закона за закрила на детето
(ДВ, бр. 36 от 2003 г., в сила от 18.04.2003 г.)

§ 32. Министърът на правосъдието, министърът на труда и социалната политика, министърът на образованието и науката, министърът на здравеопазването и министърът на вътрешните работи привеждат издадените от тях подзаконови нормативни актове в съответствие с разпоредбите на този закон в 6-месечен срок от влизането му в сила.

§ 33. Министерският съвет приема правилник за прилагане на закона в срок до 6 месеца от влизането в сила на този закон.

§ 34. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на § 27 , който влиза в сила от 1 януари 2004 г.

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Семейния кодекс
(ДВ, бр. 63 от 15.07.2003 г.)

§ 41. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 от 2003 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 4:

а) в ал. 1, т. 3 се отменя;

б) създава се нова ал. 2:

"(2) Всяко дете може да бъде осиновено при условията и по реда на Семейния кодекс.";

в) досегашната ал. 2 става ал. 3.

2. В чл. 17а, т. 4 цифрата "3" се заличава.

3. В чл. 43в, т. 5 думите "ал. 2" се заменят с "ал. 3".

4. Създава се чл. 44а:

"Фонд "Подпомагане на деца"

Чл. 44а. (1) Към министъра на правосъдието се създава фонд "Подпомагане на деца" като второстепенен разпоредител с бюджетни кредити.

(2) Фонд "Подпомагане на деца" е юридическо лице със седалище София.

(3) Средствата във фонда по ал. 1 се набират от:

1. остатъка от държавните такси в размер 95 на сто, събирани от съдилищата по молбите за осиновяване;

2. държавните такси, събирани от Министерството на правосъдието по молбите, с които се иска съгласие по чл. 136, ал. 1 от Семейния кодекс;

3. държавните такси по чл. 136б, ал. 9 от Семейния кодекс;

4. дарения и завещания;

5. други източници, определени със закон или с акт на Министерския съвет.

(4) Средствата от фонда се разходват за подпомагане на деца в риск, на специализирани институции, в които са настанени деца, на приемни семейства и на родители, които са взели децата си от специализирана институция и се грижат за тях."

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за здравето
(ДВ, бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 01.01.2005 г.)

§ 15. В чл. 32, т. 8 от Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г.) думите "от болести по чл. 36 и 36а от Закона за народното здраве" се заменят с "от СПИН и болести по чл. 61, ал. 1 и чл. 146, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за здравето".

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за държавния бюджет на Република България за 2005 г.
(ДВ, бр. 115 от 30.12.2004 г., в сила от 01.01.2005 г.)

§ 72. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г.; изм. и доп., бр. 36 и 63 от 2003 г.; изм., бр. 70 от 2004 г.) чл. 44а се отменя.

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за туризма
(ДВ, бр. 28 от 01.04.2005 г., в сила от 01.14.2005 г.)

§ 26. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 5, ал. 3 думите "министъра на културата" се заменят с "министъра на културата и туризма".

2. В чл. 17а, т. 1 думите "министъра на културата" се заменят с "министъра на културата и туризма".

3. В чл. 18, ал. 1 думите "Министерството на културата" се заменят с "Министерството на културата и туризма".

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за туризма
(ДВ, бр. 94 от 25.11.2005 г., в сила от 25.11.2005 г.)

§ 77. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г. и бр. 28 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 5, ал. 3 думите "министъра на културата и туризма" се заменят с "министъра на културата".

2. В чл. 17а, т. 1 думите "министъра на културата и туризма" се заменят с "министъра на културата".

3. В чл. 18, ал. 1 думите "Министерството на културата и туризма" се заменят с "Министерството на културата".

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение на Закона за физическото възпитание и спорта
(ДВ, бр. 103 от 23.12.2005 г.)

§ 6. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28 и 94 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 5, ал. 3 и чл. 17а, т. 1 думите "министъра на младежта и спорта" се заменят с "председателя на Държавната агенция за младежта и спорта".

2. В чл. 18, ал. 1 думите "Министерството на младежта и спорта" се заменят с "Държавната агенция за младежта и спорта".

Преходни и заключителни разпоредби към АДМИНИСТРАТИВНОПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС (ДВ, бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г.)

§ 50. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 27, ал. 4 думите "Закона за административното производство" се заменят с "Административнопроцесуалния кодекс".

2. В чл. 43е думите "Закона за Върховния административен съд" се заменят с "Административнопроцесуалния кодекс".

Разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за закрила на детето (ДВ, бр. 38 от 09.05.2006 г.)

§ 37. Навсякъде в закона думата "лицензията" се заменя с "лицензa" и думата "лицензии" се заменя с "лицензи".

§ 38. Министерският съвет привежда подзаконовите нормативни актове в съответствие с разпоредбите на този закон в 6-месечен срок от влизането му в сила.

§ 40. Параграф 20 влиза в сила от 1 януари 2007 г., а § 10, т. 1 (относно думите "лицата по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за социално подпомагане"), § 28 (относно думите "лица по чл. 18, ал. 1, т. 3 или 4 от Закона за социално подпомагане") и § 31 (относно думата "Лицата") влизат в сила от датата на влизането в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

Заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване (ДВ, бр. 82 от 10.10.2006 г.)

§ 27. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30 и 38 от 2006 г.) в чл. 20а, ал. 1 думите "регионалните звена на Национална служба "Полиция" се заменят с "областните дирекции "Полиция".

Преходни и заключителни разпоредби към ГРАЖДАНСКИ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС (ДВ, бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 01.03.2008 г.)

§ 24. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г.) се правят следните допълнения:

1. В чл. 4, ал. 1 се създава т. 12:

"12. вземане на временни мерки за закрила на дете в случаите и при условията на чл. 12 от Конвенцията за компетентността, приложимото право, признаването, изпълнението и сътрудничеството във връзка с родителската отговорност и мерките за закрила на децата, съставена в Хага на 19 октомври 1996 г. (ратифицирана със закон- ДВ, бр. 9 от 2006 г.) (ДВ, бр. 15 от 2007 г.), наричана по-нататък "Конвенцията от 1996 г."."

2. В чл. 21 се създава ал. 3:

"(3) На основание чл. 35, ал. 2 от Конвенцията от 1996 г. дирекция "Социално подпомагане" по постоянния адрес на родителя, който е поискал от съответния компетентен орган да получи или запази правото си на лични отношения с дете, което няма обичайно местопребиваване в Република България, извършва проверка и изготвя

заключение дали родителят е способен да упражнява това право, както и за условията, при които личните отношения могат да бъдат осъществявани."

3. Създават се глава трета "а" с чл. 22а-22ж и глава трета "б" с чл. 22з-22н:

"Глава трета "а"

ПРОИЗВОДСТВО ЗА ВРЪЩАНЕ НА ДЕТЕ ИЛИ ЗА УПРАЖНЯВАНЕ НА ПРАВОТО НА ЛИЧНИ ОТНОШЕНИЯ

Чл. 22а. (1) Молбата за връщане на дете или за упражняване на правото на лични отношения по Хагската конвенция за гражданските аспекти на международното отвличане на деца, съставена в Хага на 25 октомври 1980 г.(ратифицирана със закон-ДВ, бр. 20 от 2003 г.)(ДВ, бр. 82 от 2003 г.), наричана по-нататък "Хагската конвенция", се разглежда от Софийския градски съд в открито заседание, в което участват:

1. Министерството на правосъдието или лицето, направило искането;

2. заинтересованите лица;

3. прокурор.

(2) В производството по ал. 1 дирекция "Социално подпомагане" към общината по настоящия адрес на детето дава становище. Съдът изслушва детето съгласно чл. 15.

(3) Министерството на правосъдието представлява молителя, когато молбата е подадена чрез него. То може да определи представител, който да действа от негово име.

Чл. 22б. Съдът може по направено искане или служебно да определи подходяща привременна мярка за закрила на детето с цел предотвратяване на по-нататъшни опасности за детето или вреди за страните.

Чл. 22в. (1) Съдът се произнася с решение в едномесечен срок от постъпването на молбата.

(2) В производството по чл. 22а, ал. 1 съдът не разглежда по същество въпроса за упражняването на родителските права.

Чл. 22г. (1) Решението на Софийския градски съд подлежи на обжалване пред Софийския апелативен съд от лицата по чл. 22а, ал. 1.

(2) В едномесечен срок от постъпването на жалбата съдът се произнася с решение, което е окончателно.

Чл. 22д. В това производство съдът може по своя инициатива да събира доказателства, както и да подпомага страните за упражняване на техните процесуални права.

Чл. 22е. Ако чуждестранният съд приложи чл. 15 от Хагската конвенция, компетентният български орган за установяване неправомерността на прехвърлянето или задържането на дете е съдът, който е разгледал или разглежда въпросите относно родителските права, или Министерството на правосъдието, когато тези въпроси не са били предмет на съдебно производство.

Чл. 22ж. (1) Правилата на тази глава се прилагат съответно и по отношение на Конвенцията от 1996 г. относно родителската отговорност и мерките за закрила на децата.

(2) В случаите и при условията на чл. 8, 9 и 13 от Конвенцията от 1996 г. компетентният съд може, след като е бил сезиран пръв и прецени, че това е в интерес на детето, да прехвърли компетентността си на по-късно сезирания чуждестранен съд или да приеме за разглеждане и постанови решение, когато чуждестранният съд, който е бил сезиран пръв, му я прехвърли.

(3) В случаите по ал. 2 постановеното от чуждестранния съд решение подлежи на признаване и изпълнение по реда на глава трета "б".

Глава трета "б"

ОСОБЕНИ ПРАВИЛА ЗА ПРИЗНАВАНЕ И ДОПУСКАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА РЕШЕНИЯ НА ЧУЖДЕСТРАННИ СЪДИЛИЩА И НА ДРУГИ ЧУЖДЕСТРАННИ ОРГАНИ, СВЪРЗАНИ С РОДИТЕЛСКИТЕ ПРАВА И МЕРКИТЕ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕЦАТА

Чл. 22з. (1) Молбата за признаване и допускане на изпълнение на решение на чуждестранен съд или на друг чуждестранен орган за упражняване на родителски права и за възстановяване упражняването на родителски права при неправомерно прехвърляне на дете, основаваща се на Европейската конвенция за признаване и изпълнение на решения за упражняване на родителски права и възстановяване упражняването на родителските права от 1980 г., съставена в Люксембург на 20 май 1980 г.(ратифицирана със закон-ДВ, бр. 21 от 2003 г.)(ДВ, бр. 104 от 2003 г.), наричана по-нататък "Люксембургската конвенция", се разглеждат от Софийския градски съд в открито заседание, в което участват:

1. Министерството на правосъдието;

2. страните по чуждестранното решение;

3. прокурор.

(2) Алинея 1, т. 1 не се прилага, когато молителят е сезирал пряко съда.

(3) В производството по ал. 1 дирекция "Социално подпомагане" към общината по настоящия адрес на детето дава становище. Съдът изслушва детето съгласно чл. 15.

(4) Съдът може по направено искане или служебно да определи подходяща привременна мярка за закрила на детето с цел предотвратяване на по-нататъшни опасности за детето или вреди за страните.

Чл. 22и. (1) Съдът спира производството по чл. 22ж, ал. 1, когато:

1. решението е предмет на обжалване;

2. в български съд има висящо производство по съществото на спора, което е започнало преди производството в държавата, където е постановено решението, чието признаване и/или допускане на изпълнение се иска;

3. друго решение относно упражняване на родителските права е предмет на производство по признаване и/или допускане на изпълнението му.

(2) В случаите по ал. 1, т. 2 съдът уведомява незабавно съответния съд, който е длъжен да се произнесе в едномесечен срок от уведомлението.

Чл. 22к. (1) Съдът се произнася с решение в едномесечен срок от постъпването на молбата.

(2) Решението на съда подлежи на обжалване пред Софийския апелативен съд.

(3) Софийският апелативен съд се произнася с решение в срока по ал. 1. Решението е окончателно.

Чл. 22л. (1) По реда на тази глава може да се иска признаване и допускане на изпълнение на решение за упражняване на родителските права, постановено след прехвърлянето на детето, ако с решението това прехвърляне е обявено за неправомерно.

(2) Признаването и изпълнението на решение на друга държава-страна по Люксембургската конвенция, се отказва в случаите по чл. 8 и 9, когато са налице предпоставките по чл. 10, ал. 1 от конвенцията.

(3) Признаването и изпълнението на решението се допуска само и доколкото то е изпълняемо в държавата, където е постановено.

Чл. 22м. Доколкото няма особени правила за това производство, прилагат се правилата на общото исково производство в Гражданския процесуален кодекс.

Чл. 22н. Правилата на тази глава се прилагат съответно и по отношение на Конвенцията от 1996 г. относно признаването и изпълнението на решения на чуждестранни съдилища и на други чуждестранни органи."

4. В чл. 25 се създава т. 5:

"5. в случаите по чл. 11 от Конвенцията от 1996 г."

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за Министерството на вътрешните работи

(ДВ, бр. 69 от 05.08.2008 г.)

§ 138. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г. и бр. 59 от 2007 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 20а, ал. 1 думата "Полиция" се заменя с "на Министерството на вътрешните работи".

2. В чл. 46, ал. 2 думата "Полиция" се заменя с "на Министерството на вътрешните работи".

Заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за закрила на детето (ДВ, бр. 14 от 20.02.2009 г.)

§ 41. Детските ясли, детските градини, училищата, доставчиците на социални услуги за деца, здравните и лечебните заведения поставят информация за номер 116 на видно място в срок 6 месеца от изграждането му.

§ 43. Министерският съвет привежда подзаконовите нормативни актове по прилагането на закона в съответствие с разпоредбите на този закон в 6-месечен срок от влизането му в сила.

Преходни и заключителни разпоредби към СЕМЕЕН КОДЕКС (ДВ, бр. 47 от 23.06.2009 г., в сила от 01.10.2009 г.)

§ 13. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г, бр. 14 от 2009 г.) се правят следните допълнения:

1. В чл. 45 се създава ал. 13:

"(13) Длъжностно лице, което не изпълни задължение по чл. 27, ал. 2, ако не подлежи на по-тежко административно наказание по специален закон или деянието не съставлява престъпление, се наказва с глоба в размер от 1000 до 2000 лв.-за първо нарушение, и от 1500 до 3000 лв.-при повторно нарушение."

2. В чл. 46, ал. 3 в текста преди т. 1 след думите "ал. 7" се добавя "и 13".

Заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование и обучение (ДВ, бр. 74 от 15.09.2009 г., в сила от 15.09.2009 г.)

§ 26. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14 и 47 от 2009 г.) навсякъде думите "министърът на образованието и науката", "министъра на образованието и науката" и "Министерството на образованието и науката" се заменят съответно с "министърът на образованието, младежта и науката", "министъра на образованието, младежта и науката" и "Министерството на образованието, младежта и науката".

Заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за здравето (ДВ, бр. 42 от 04.06.2010 г., в сила от 02.06.2010 г.)

§ 5. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г.) се правят следните допълнения:

1. В чл. 8 се създава нова ал. 5:

„(5) В обществените места по чл. 56, ал. 6 от Закона за здравето не се разрешава присъствието на лица до 18-годишна възраст след 22,00 ч."

2. В чл. 45:

а) в ал. 2 след думите „чл. 8, ал. 3 и 4" се добавя „и ал. 5";

б) в ал. 3 след думите „чл. 8, ал. 3" се добавя „и ал. 5".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към ЗАКОНА за изменение и допълнение на Закона за физическото възпитание и спорта
(ДВ, бр. 50 от 2010 г.)

§ 50. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г. и бр. 42 от 2010 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 5а и чл. 17а, ал. 1, т. 1 думите „председателя на Държавната агенция за младежта и спорта" се заменят с „министъра на физическото възпитание и спорта".

2. В чл. 18 думите „Държавната агенция за младежта и спорта" се заменят с „Министерството на физическото възпитание и спорта".

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за храните (ДВ, бр. 59 от 31.07.2010 г.)

§ 21. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г. и бр. 42 и 50 от 2010 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 8 се създава ал. 9:

„(9) Родителите, настойниците, попечителите или другите лица, които полагат грижи за дете, са длъжни да не допускат участието му в реклами или други форми на търговски съобщения за генетично модифицирани храни."

2. В чл. 45 се създава ал. 14:

„(14) Родител, настойник, попечител или друго лице, което полага грижи за дете, който наруши чл. 8, ал. 9, се наказва с глоба от 250 до 500 лв. за първо нарушение, а при повторно нарушение - с глоба от 500 до 1000 лв."

3. В чл. 46, ал. 2 думите „чл. 45, ал. 5, 6, 8, 10, 11 и 12" се заменят с „чл. 45, ал. 5, 6, 8, 10, 11, 12 и 14".

Преходни и заключителни разпоредби към Закон за изменение и допълнение на Закона за здравето (ДВ, бр. 98 от 14.12.2010 г., в сила от 01.01.2011 г.)

§ 97. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г. и бр. 42, 50 и 59 от 2010 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 5б, ал. 1 думите „регионалните центрове по здравеопазване" се заменят с „регионалните здравни инспекции".

2. В чл. 20а, ал. 1 думите „регионалния център по здравеопазване" се заменят с „регионалната здравна инспекция".

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за радиото и телевизията (ДВ, бр. 28 от 05.04.2011 г.)

§ 9. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр.

30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г. и бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 8 се създава ал. 10:

„(10) Родителите, настойниците, попечителите или другите лица, които полагат грижи за дете, са длъжни да не допускат участието на деца в предавания по смисъла на Закона за радиото и телевизията, които са неблагоприятни или създават опасност от увреждане на тяхното физическо, психическо, нравствено и/или социално развитие."

2. В чл. 25, ал. 1 се създава т. 6:

„6. чиито родители, настойници или попечители са се съгласили и отказват да прекратят участието му в предаване по смисъла на Закона за радиото и телевизията и с това се създава опасност за неговото физическо, психическо, нравствено и социално развитие."

3. В чл. 45 :

а) алинея 12 се изменя така:

„(12) Който в нарушение на разпоредбите на чл. 11а разпространява сведения и данни за личността на дете, се наказва с глоба от 1000 до 3000 лв., съответно с имуществена санкция от 3000 до 5000 лв., а при повторно нарушение - с глоба от 3000 до 5000 лв., съответно с имуществена санкция от 5000 до 10 000 лв., ако не подлежи на по-тежко административно наказание по специален закон или деянието не съставлява престъпление.";

б) създава се ал. 15:

„(15) Родител, настойник, попечител или друго лице, което полага грижи за дете, което в нарушение на чл. 8, ал. 10 допусне участието на дете в предаване по смисъла на Закона за радиото и телевизията и с това създаде опасност за неговото физическо, психическо, нравствено и/или социално развитие, се наказва с глоба от 1000 до 2000 лв., а при повторно нарушение - с глоба от 2000 до 5000 лв., ако не подлежи на по-тежко административно наказание по специален закон или деянието не съставлява престъпление."

4. В чл. 46, ал. 2 думите „чл. 45, ал. 5, 6, 8, 10, 11, 12 и 14" се заменят с „чл. 45, ал. 5, 6, 8, 10, 11, 12, 14 и 15".

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за социално подпомагане
(ДВ, бр. 51 от 05.07.2011 г.)

§ 12. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г. и бр. 28 от 2011 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 43ж думите „Социално подпомагане" се заменят със „Социална закрила".

2. В чл. 44, ал. 1, т. 5 думите „Социално подпомагане" се заменят със „Социална закрила".

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за социално подпомагане
(ДВ, бр. 32 от 24.04.2012 г., в сила от 24.04.2012 г.)

§ 7. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр.

42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 21, ал. 1:

а) в т. 6 буква „ж" се отменя;

б) в т. 9 думата „осигурява" се заменя с „участва в".

2. В чл. 27, ал. 5, изречение второ думите „директора на дирекция „Социално подпомагане" се заменят със „съответния доставчик на социална услуга „приемна грижа".

3. Член 31 се изменя така:

„Чл. 31. (1) Приемно семейство са двама съпрузи или отделно лице, при което се настанява дете за отглеждане съгласно договор по чл. 27. Съпрузите или лицето от приемното семейство не са носители на родителските права и задължения.

(2) Утвърждаването на кандидатите за приемно семейство се извършва от Комисията по приемна грижа, която се създава към регионалната дирекция за социално подпомагане.

(3) Регионалната дирекция за социално подпомагане поддържа регистър на утвърдените приемни семейства.

(4) Приемното семейство може да бъде и професионално, като в този случай то трябва да притежава и допълнителна квалификация за отглеждане на деца, придобита по реда на наредбата по ал. 6, и да сключи договор с доставчик на социална услуга „приемна грижа".

(5) Условията и редът за финансиране на професионалното приемно семейство се определят с правилника за прилагане на закона.

(6) Условията и редът за кандидатстване, подбор и утвърждаване на приемни семейства и настаняване на деца в тях, както и съставът, организацията и функциите на Комисията по приемна грижа се определят с наредба на Министерския съвет по предложение на министъра на труда и социалната политика."

4. В чл. 34а:

а) в ал. 1 след думата „грижа" се поставя запетая и се добавя „като мярка за закрила на детето по чл. 4, ал. 1";

б) алинея 2 се изменя така:

„(2) Семействата на роднини или близки, кандидатите за приемни семейства и утвърдените приемни семейства могат да бъдат подкрепяни чрез социалната услуга „приемна грижа".";

в) създават се ал. 3 и 4:

„(3) Социалната услуга „приемна грижа" включва дейности по набиране и оценяване на кандидати за приемни семейства, обучение, взаимно адаптиране, подкрепа и наблюдение на отглеждането на детето.

(4) Доставчик на социалната услуга „приемна грижа" може да бъде дирекция „Социално подпомагане", общината или лицензиран доставчик на социална услуга за деца съгласно чл. 43б."

§ 8. Всички професионални приемни семейства, които имат сключен трудов договор с директор на дирекция „Социално подпомагане" към датата на влизане в сила на този закон, имат право да поискат промяна на договора с избрания доставчик на социална услуга „приемна грижа". В случай че приемното семейство не желае промяна на трудовия договор, неговото действие се запазва до изтичането на посочения в него срок.

§ 9. Министерският съвет приема необходимите изменения в Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето и в наредбата по чл. 31, ал. 6 от Закона за закрила на детето в срок до три месеца от влизането в сила на този закон.

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за здравето

(ДВ, бр. 40 от 29.05.2012 г.)

§ 21. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г., изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г. и бр. 32 от 2012 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 8 ал. 5 се отменя.

2. В чл. 45, ал. 2 и 3 думите „и ал. 5" се заличават.

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за публичните финанси
(ДВ, бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.)

§ 59. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г. и бр. 32 и 40 от 2012 г.) в чл. 44, ал. 1, т. 1 думата „републиканския" се заменя с „държавния".

Заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение на Закона за младежта
(ДВ, бр. 68 от 02.08.2013 г., в сила от 02.08.2013 г.)

§ 28. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г., бр. 32 и 40 от 2012 г. и бр. 15 от 2013 г.) навсякъде думите „министърът на образованието, младежта и науката", „министъра на образованието, младежта и науката" и „Министерството на образованието, младежта и науката" се заменят съответно с „министърът на образованието и науката", „министъра на образованието и науката" и „Министерството на образованието и науката", а думите „министъра на физическото възпитание и спорта" и „Министерството на физическото възпитание и спорта" се заменят съответно с „министъра на младежта и спорта" и „Министерството на младежта и спорта".

Допълнителни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Наказателния кодекс
(ДВ, бр. 84 от 27.09.2013 г.)

§ 6. Този закон въвежда изискванията на Директива 2011/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 г. относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него и за замяна на Рамково решение 2002/629/ПВР на Съвета (ОВ, L 101/1 от 15 април 2011 г.).

§ 8. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г., бр. 32 и 40 от 2012 г., бр. 15 и 68 от 2013 г.) в чл. 10 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

„(2) Право на закрила по реда на този закон има и лице - жертва на насилие или експлоатация, на което възрастта му не е установена и за което може да се направи основателно предположение, че е дете."

2. Досегашната ал. 2 става ал. 3.

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за предучилищното и училищното образование

(ДВ, бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 01.08.2016 г.)

§ 55. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г., бр. 32 и 40 от 2012 г. и бр. 15, 68 и 84 от 2013 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 5б, ал. 1 думите „регионалните инспекторати по образованието" се заменят с „регионалните управления на образованието".

2. В чл. 6а, ал. 4:

а) в т. 3:

аа) в буква „а" думите „училища, детски градини и обслужващи звена в системата на народната просвета" се заменят с „училища и детски градини в системата на предучилищното и училищното образование";

бб) в буква „б" думите „регионалните инспекторати по образованието" се заменят с „регионалните управления на образованието";

б) в т. 8, буква „б" думите „обслужващи звена" се заменят с „в центровете за подкрепа за личностно развитие".

3. В чл. 17а, ал. 1, т. 14 думите „обслужващи звена" се заменят с „центровете за подкрепа за личностно развитие".

4. В чл. 20а, ал. 1 думите „регионалния инспекторат по образованието" се заменят с „регионалното управление на образованието".

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за социално подпомагане
(ДВ, бр. 8 от 29.01.2016 г.)

§ 14. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г., бр. 32 и 40 от 2012 г., бр. 15, 68 и 84 от 2013 г. и бр. 79 от 2015 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Член 43б се изменя така:

„Лицензиране

Чл. 43б. *(1)* Лицата по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за социално подпомагане може да предоставят социални услуги за деца след получаване на лиценз, издаден от председателя на Държавната агенция за закрила на детето по предложение на комисия по лицензиране, съставена от представители на Министерството на труда и социалната политика, Министерството на образованието и науката, Министерството на здравеопазването, Министерството на вътрешните работи, Министерството на правосъдието, Министерството на младежта и спорта, Държавната агенция за закрила на детето, Агенцията за социално подпомагане и Агенцията за хората с увреждания.

(2) Лицензът е поименен и правата, произтичащи от него, не подлежат на прехвърляне и преотстъпване.

(3) Лицензът съдържа:

1. титуляр на лиценза;

2. БУЛСТАТ/единен идентификационен код;

3. адрес/седалище и адрес на управление;

4. социалната услуга, за която се издава лицензът;

5. срока на лиценза.

(4) Лиценз се издава за всяка отделна социална услуга за срок три години, като след изтичането му той може да бъде подновен.

(5) За разглеждане на документите за издаване на лиценз за предоставяне на социална услуга за деца и за подновяване на издаден лиценз се дължат такси, които се внасят във Фонд „Социална закрила" към министъра на труда и социалната политика и се разходват целево за дейностите по закрила на детето.

(6) За разглеждане на документите за издаване и подновяване на лиценз се събират такси по тарифа, одобрена от Министерския съвет по предложение на председателя на Държавната агенция за закрила на детето."

2. В чл. 43в:

а) досегашният текст става ал. 1;

б) създават се ал. 2, 3, 4 и 5:

„(2) За получаване на лиценз лицата по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за социално подпомагане подават до председателя на Държавната агенция за закрила на детето заявление по утвърден от него образец, към което прилагат следните документи:

1. копие от картата за идентификация по регистър БУЛСТАТ и/или посочване на единен идентификационен код;

2. удостоверение за актуално състояние, издадено от компетентния съд не по-рано от три месеца от датата на подаване на заявлението;

3. декларация, че кандидатът не е обявен в несъстоятелност, не е в производство за обявяване в несъстоятелност и не е в ликвидация;

4. свидетелство за съдимост на лицето, а за юридическите лица - свидетелства за съдимост на членовете на управителните им органи;

5. описание на социалната услуга по утвърден от председателя на Държавната агенция за закрила на детето образец.

(3) Лицата, регистрирани по Търговския закон, не подават документите по ал. 2, т. 2 и 3.

(4) Лицата по чл. 18, ал. 1, т. 4 от Закона за социално подпомагане представят официален превод на приложимите по ал. 2 документи, издадени от компетентния орган на съответната държава.

(5) Документите по ал. 2 се подават лично или от упълномощено лице с нотариално заверено пълномощно, по пощата с обратна разписка или по реда на Закона за електронния документ и електронния подпис."

3. Член 43г се изменя така:

„Комисия за лицензиране

Чл. 43г. *(1)* Комисията по чл. 43б, ал. 1:

1. разглежда постъпилите заявления за издаване и подновяване на лиценз и уведомленията за промяна на обстоятелствата, удостоверени в издаден лиценз;

2. уведомява заявителите при установена нередовност в документите и дава указания за отстраняването є;

3. прави мотивирани предложения до председателя на Държавната агенция за закрила на детето за издаване, промяна, подновяване, прекратяване, отнемане, заличаване или отказване на лиценз.

(2) Членовете на комисията се предлагат от съответните държавни органи по чл. 43б, ал. 1 и се утвърждават поименно от председателя на Държавната агенция за закрила на детето.

(3) Председателят на комисията свиква заседанията съобразно постъпилите заявления и уведомления и уведомява членовете за насрочените заседания, които са редовни, ако на тях присъстват две трети от всичките є членове. За заседанията на комисията се води протокол.

(4) Комисията разглежда заявленията и уведомленията, провежда обсъждане и взема решение с явно гласуване с мнозинство повече от две трети от присъстващите

членове. При необходимост комисията може да поиска становища от други специалисти в областта на закрилата на детето.

(5) За дейността на комисията се води:

1. регистър за постъпилите заявления;

2. протоколна книга;

3. регистър за издадените лицензи;

4. регистър на получените от Агенцията за социално подпомагане удостоверения за регистрация, издадени по реда на Закона за социално подпомагане.

(6) Регистърът по ал. 5, т. 3 съдържа:

1. информацията по чл. 43б, ал. 3;

2. номера и датата на издадения лиценз;

3. датата на връчване на лиценза и подписа на получателя;

4. датата на подновяване, прекратяване, заличаване или отнемане на лиценза.

(7) Представените документи по чл. 43в се съхраняват в Държавната агенция за закрила на детето съгласно Закона за Националния архивен фонд и са достъпни за всички заинтересовани лица.

(8) Дейността на комисията се подпомага административно от Държавната агенция за закрила на детето."

4. Член 43д се изменя така:

„Издаване на лиценз

Чл. 43д. *(1)* В едномесечен срок от постъпване на заявлението за издаване на лиценз председателят на Държавната агенция за закрила на детето по предложение на комисията по чл. 43б, ал. 1 издава лиценз или отказва издаването му, ако кандидатът не отговаря на условията, посочени в чл. 43в, ал. 1, и/или не е представил някой от документите по чл. 43в, ал. 2 в определения за това срок.

(2) Комисията по чл. 43б, ал. 1 разглежда постъпилите заявления по реда на постъпването им.

(3) Председателят на комисията по чл. 43б, ал. 1 в тридневен срок от разглеждане на заявлението уведомява заявителя при установена нередовност в документите по чл. 43в, ал. 2, като дава указания за отстраняването є в 14-дневен срок. В този случай едномесечният срок по ал. 1 спира да тече от датата на изпращане на съобщението до отстраняване на нередовността, но не повече от 30 дни.

(4) Председателят на комисията по чл. 43б, ал. 1 прави мотивирано предложение до председателя на Държавната агенция за закрила на детето за издаване или отказване на лиценз в тридневен срок от разглеждане на заявлението.

(5) Заповедта на председателя на Държавната агенция за закрила на детето за издаване на лиценз или за отказ от издаване на лиценз се съобщава писмено на заявителя в тридневен срок от датата на издаването є. Отказът подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(6) Лицензът се издава съгласно утвърден от председателя на Държавната агенция за закрила на детето образец.

(7) Ако издаденият лиценз бъде изгубен или унищожен, председателят на Държавната агенция за закрила на детето по писмена молба на лицето по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за социално подпомагане може да издаде дубликат на лиценза.

(8) При промяна на обстоятелствата, удостоверени в издадения лиценз, доставчикът на социална услуга за деца уведомява писмено председателя на Държавната агенция за закрила на детето в 14-дневен срок от настъпване на промяната и прилага съответните документи, които я доказват.

(9) Въз основа на заповед на председателя на Държавната агенция за закрила на детето промененото обстоятелство по ал. 8 се отразява в нов лиценз, без да се променя срокът му на действие.

(10) Издаденият лиценз и удостоверението за регистрация по реда на чл. 18б, ал. 3 и чл. 18в, ал. 4 от Закона за социално подпомагане се получават в Държавната агенция за закрила на детето в срок до един месец от датата на издаване на лиценза лично от лице, което представлява лицата по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4 или от упълномощено от него лице с нотариално заверено пълномощно, а в случай на изрично волеизявление се изпращат на посочения в заявлението адрес за кореспонденция и/или на адреса, на който е регистриран заявителят, с писмо с обратна разписка."

5. Член 43е се изменя така:

„Задължения на лицензирания доставчик на социална услуга за деца

Чл. 43е. *(1)* Лицензираният доставчик на социална услуга за деца е длъжен в срок до 12 месеца от получаване на лицензa да започне дейност по предоставяне на услугата.

(2) В 14-дневен срок от започването на дейността по предоставяне на услугата лицензираният доставчик е длъжен писмено да уведоми председателя на Държавната агенция за закрила на детето относно:

1. датата на започване на дейността по предоставяне на услугата, за която е получил лиценз;

2. адреса/адресите на предоставяне на услугата, с изключение на мобилните услуги, за които се посочва адрес за кореспонденция.

(3) В случай че лицензираният доставчик на социална услуга за деца преустанови дейността си за период, по-дълъг от три месеца, той е длъжен в 14-дневен срок от изтичането им да уведоми председателя на Държавната агенция за закрила на детето за настъпилото обстоятелство, като посочи съответните причини.

(4) При настъпване на промени в обстоятелствата, удостоверени с документите по чл. 43в, доставчикът на социална услуга за деца е длъжен в 14-дневен срок писмено да уведоми председателя на Държавната агенция за закрила на детето и да представи съответния документ.

(5) Всяка година до 31 март лицензираните доставчици представят в Държавната агенция за закрила на детето в електронен формат отчет за дейността си, свързан с предоставяната от тях социална услуга за деца за предходната календарна година.

(6) Отчетът по ал. 5 съдържа обобщена информация относно постигнатите резултати от работата с потребителите на услугата."

6. Член 43ж се изменя така:

„Подновяване на лиценз

Чл. 43ж. *(1)* Преди датата на изтичане на срока на лиценза за предоставяне на социална услуга за деца доставчикът на услугата може да поиска подновяване на лиценза, когато:

1. възнамерява да продължи да предоставя определената услуга и след изтичането на тригодишния срок на лиценза и отговаря на условията на чл. 43в, ал. 1;

2. при извършени проверки по реда на чл. 17а, ал. 1, т. 14 и/или 16 е установено, че няма издавани задължителни предписания за отстраняване на констатирани нарушения на правата на детето и/или за предоставяне на услугата, или изпълнява добросъвестно предписанията, както и че няма издадени наказателни постановления по наложени актове за нарушения по чл. 45, ал. 5 - 12;

3. е предоставил текущи отчети за дейността си в срока на действие на лиценза.

(2) В случаите по ал. 1 доставчиците на социални услуги за деца подават заявление по образец, утвърден от председателя на Държавната агенция за закрила на детето, и изискуемите по чл. 43в, ал. 2, т. 1 - 4 документи не по-късно от един месец преди датата на изтичане на срока на лиценза.

(3) Лицата, регистрирани по Търговския закон, не подават документите по чл. 43в, ал. 2, т. 2 и 3.

(4) Подадените след срока по ал. 2 заявления не се разглеждат от комисията по чл. 43б, ал. 1 и заявителят се информира за необходимостта да кандидатства за издаване на нов лиценз по реда на чл. 43в.

(5) В случаите, когато няма промяна в обстоятелствата, удостоверени в първоначално издадения лиценз, се издава нов лиценз въз основа на заповед на председателя на Държавната агенция за закрила на детето, като заявлението по реда на ал. 2 не се разглежда от комисията по чл. 43б, ал. 1.

(6) В случаите, когато има промяна на обстоятелствата, удостоверени в издадения лиценз, подновяването на лиценза се извършва със заповед на председателя на Държавната агенция за закрила на детето по реда на чл. 43д.

(7) Заповедта за отказ за подновяване на лиценза подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс."

7. Член 43з се изменя така:

„Прекратяване, отнемане и заличаване на лиценз

Чл. 43з. *(1)* Председателят на Държавната агенция за закрила на детето по предложение на комисията по чл. 43б, ал. 1 със заповед прекратява, отнема и заличава издаден лиценз за предоставяне на социална услуга за деца.

(2) Издаден лиценз за предоставяне на социална услуга за деца се прекратява, когато титулярят:

1. писмено е поискал прекратяването му със заявление, в което е изложил мотиви за прекратяването;

2. не започне да предоставя услугата в срок до 12 месеца от получаване на лиценза;

3. в срока по чл. 43е, ал. 2 не е уведомил председателя на Държавната агенция за закрила на детето за започване на дейността по предоставяне на услугата, за която е лицензиран;

4. в срока по чл. 43е, ал. 2 не е уведомил председателя на Държавната агенция за закрила на детето за адреса/адресите на предоставяне на услугата, за която е лицензиран - в случаите, в които е приложимо.

(3) Издаден лиценз за предоставяне на социална услуга за деца се отнема, когато титулярят:

1. не спазва стандартите за предоставяне на социални услуги за деца;

2. извършва дейност в нарушение на получения лиценз;

3. не е изпълнил в срок задължително предписание, издадено от председателя на Държавната агенция за закрила на детето;

4. не предостави информация в 14-дневен срок от настъпването на промени в обстоятелствата, удостоверени с документите към заявлението за издаване на лиценз и/или удостоверени в издадения лиценз;

5. е преустановил предоставянето на социалната услуга за повече от три месеца, без да е посочил уважителна причина, довела до преустановяването на дейността;

6. в срок до 31 март на календарната година не е представил писмен отчет за дейността си по услугата за предходната календарна година.

(4) Нов лиценз за конкретната социална услуга за деца може да бъде издаден след изтичане на една година от отнемането му.

(5) Издаден лиценз за предоставяне на социална услуга за деца може да се заличи, в случай че лицензираният доставчик на конкретната социална услуга в срок до три месеца от датата на издаването на лиценза не се е явил да получи документите по чл. 43д, ал. 10 и/или не е заявил получаването им по друг начин. Неполучаването на документите по чл. 43д, ал. 10 се удостоверява от председателя на комисията по чл. 43б, ал. 1, който отбелязва това обстоятелство на върнатото писмо с обратната разписка.

(6) По предложение на комисията по чл. 43б, ал. 1 председателят на Държавната агенция за закрила на детето определя на доставчика на социална услуга за деца подходящ срок за отстраняване на нарушението по ал. 2, т. 3 и 4 или ал. 3, но не повече от три месеца. В случай че в този срок нарушението не бъде отстранено, лицензът се прекратява, съответно отнема.

(7) Заповедта по ал. 1 се съобщава на заинтересованите лица в срок до три дни след датата на издаването є. Заповедта подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс."

8. Създава се чл. 43и:

„Взаимодействие между Държавната агенция за закрила на детето, Агенцията за социално подпомагане и Фонд „Социална закрила"

Чл. 43и. *(1)* Председателят на Държавната агенция за закрила на детето в тридневен срок от влизането в сила на съответната заповед изпраща на изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане копие от издадените, подновени и променени лицензи за социални услуги за деца и свързаната с тях информация по чл. 18б, ал. 6, т. 1 - 5 от Закона за социално подпомагане, както и копие на издадените заповеди за прекратяване, отнемане и заличаване на лицензи с оглед вписването на посочените обстоятелства в регистъра по реда на Закона за социално подпомагане и издаване, подновяване, преиздаване и заличаване на удостоверенията за регистрация.

(2) Агенцията за социално подпомагане вписва в регистъра по реда на Закона за социално подпомагане обстоятелствата по ал. 1 в 5-дневен срок от предоставянето им от Държавната агенция за закрила на детето.

(3) Изпълнителният директор на Агенцията за социално подпомагане изпраща на председателя на Държавната агенция за закрила на детето издадените, подновените и/или преиздадените удостоверения за регистрация в тридневен срок от издаването им.

(4) Всяка година до 30 април на календарната година председателят на Държавната агенция за закрила на детето изпраща на изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане представените по реда на чл. 43е, ал. 5 отчети за дейността на лицензираните доставчици, свързани с предоставяната от тях социална услуга за деца, за предходната календарна година.

(5) Изпълнителният директор на Фонд „Социална закрила" изпраща на председателя на Държавната агенция за закрила на детето поименна справка за внесените такси за разглеждане на документите за издаване и подновяване на лиценз по реда на чл. 43б, ал. 5 в тридневен срок от постъпването им във фонда."

§ 15. Издадените лицензи по реда на Закона за закрила на детето преди датата на влизането в сила на този закон запазват действието си до изтичането на срока им. Преди изтичането на срока им лицата по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за социално подпомагане подават до председателя на Държавната агенция за закрила на детето заявление по реда на чл. 43в от Закона за закрила на детето за получаване на нов лиценз.

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за електронния документ и електронния подпис (ДВ, бр. 85 от 24.10.2017 г.)

§ 75. В Закона за регистър Булстат (обн., ДВ, бр. 39 от 2005 г.; изм., бр. 105 от 2005 г., бр. 34 от 2006 г., бр. 42 от 2007 г., бр. 82 и 95 от 2009 г., бр. 28 от 2011 г., бр. 38 от 2012 г., бр. 15 от 2013 г., бр. 12 от 2015 г. и бр. 8 и 74 от 2016 г.) в чл. 15, ал. 1 думите „Закона за електронния документ и електронния подпис" се заменят с „изискванията на Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги

при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ, L 257/73 от 28 август 2014 г.) и на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги".

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за допълнение на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност (ДВ, бр. 103 от 28.12.2017 г., в сила от 01.01.2018 г.)

§ 30. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г., бр. 32 и 40 от 2012 г., бр. 15, 68 и 84 от 2013 г., бр. 79 от 2015 г., бр. 8 от 2016 г. и бр. 85 от 2017 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 43в:

а) в ал. 2:

аа) точки 1 и 2 се отменят;

бб) в т. 4 думата „лицето" се заменя с „чуждите граждани", след думите „а за" се добавя „чуждите" и думата „юридическите" се заменя с „юридически";

б) създава се ал. 6:

„(6) Обстоятелствата по ал. 1, т. 4 за българските граждани и юридически лица се установяват служебно от Държавната агенция за закрила на детето."

2. В чл. 43ж:

а) в ал. 2 думите „ал. 2, т. 1 - 4" се заменят с „ал. 2, т. 3 - 4";

б) в ал. 3 думите „документите по чл. 43в, ал. 2, т. 2 и 3" се заменят с „декларацията по чл. 43в, ал. 2, т. 3".

Заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение на Закона за социално подпомагане (ДВ, бр. 17 от 23.02.2018 г.)

§ 4. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г., бр. 32 и 40 от 2012 г., бр. 15, 68 и 84 от 2013 г., бр. 79 от 2015 г., бр. 8 от 2016 г. и бр. 85 и 103 от 2017 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 43б, ал. 3, т. 2 думата „БУЛСТАТ" се заменя с „код по БУЛСТАТ".

2. В чл. 43в:

а) алинея 2 се изменя така:

„(2) За получаване на лиценз лицата по чл. 18, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за социално подпомагане подават до председателя на Държавната агенция за закрила на детето заявление и описание на социалната услуга по утвърдени от него образци и посочват единен идентификационен код или код по БУЛСТАТ.";

б) алинея 3 се отменя;

в) алинея 4 се изменя така:

„(4) Към заявлението по ал. 2 лицата по чл. 18, ал. 1, т. 4 от Закона за социално подпомагане представят легализиран превод на български език на:

1. документите, удостоверяващи регистрацията по националното им законодателство;

2. декларация, че кандидатът не е обявен в несъстоятелност, не е в производство за обявяване в несъстоятелност и не е в ликвидация;

3. свидетелство за съдимост на чуждите граждани, а за чуждите юридически лица - свидетелства за съдимост на членовете на управителните им органи."

3. В чл. 43ж:

а) алинея 2 се изменя така:

„(2) В случаите по ал. 1 доставчиците на социални услуги за деца подават заявление по образец, утвърден от председателя на Държавната агенция за закрила на детето, а ако са лица по чл. 18, ал. 1, т. 4 от Закона за социално подпомагане, прилагат и документите по чл. 43в, ал. 4 не по-късно от един месец преди датата на изтичане на срока на лицензa.";

б) алинея 3 се отменя.

4. В чл. 43з, ал. 3 т. 4 се изменя така:

„4. не изпълни задълженията по чл. 43д, ал. 8 и чл. 43е, ал. 4;".

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Административнопроцесуалния кодекс
(ДВ, бр. 77 от 18.09.2018 г., в сила от 01.01.2019 г.)

§ 131. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г., бр. 32 и 40 от 2012 г., бр. 15, 68 и 84 от 2013 г., бр. 79 от 2015 г., бр. 8 от 2016 г., бр. 85 и 103 от 2017 г. и бр. 17 от 2018 г.) в чл. 17а, ал. 3 след думата „обжалват" се добавя „пред съответния административен съд" и се създава изречение второ: „Решението на съда е окончателно."

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2019 г.
(ДВ, бр. 102 от 11.12.2018 г., в сила от 01.01.2019 г.)

§ 27. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г., бр. 32 и 40 от 2012 г., бр. 15, 68 и 84 от 2013 г., бр. 79 от 2015 г., бр. 8 от 2016 г., бр. 85 и 103 от 2017 г. и бр. 17 и 77 от 2018 г.) в чл. 45а думите „център „Фонд за лечение на деца" към министъра на здравеопазването, който ежегодно внася в Народното събрание доклад за приходите и разходите на фонда" се заменят с „Националната здравноосигурителна каса - за дейности във връзка с лечението на деца, финансирани с трансфери от бюджета на Министерството на здравеопазването".

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за защита на личните данни
(ДВ, бр. 17 от 26.02.2019 г.)

§ 74. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г., бр. 32 и 40 от 2012 г., бр. 15, 68 и 84 от 2013 г., бр. 79 от 2015 г., бр. 8 от 2016 г., бр. 85 и 103 от 2017 г. и бр. 17, 77 и 102 от 2018 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 7, ал. 5 думите „при условия и по ред, определени в Закона за защита на личните данни" се заличават.

2. В § 1, т. 2 от допълнителната разпоредба думите „Закона за защита на личните данни" се заменят с „чл. 4, т. 1 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ, L 119/1 от 4 май 2016 г.)".

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за социалните услуги (ДВ, бр. 24 от 22.03.2019 г., в сила от 01.01.2020 г., влизането в сила изменено на 01.07.2020 г., бр. 101 от 2019 г.)

§ 4. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г., бр. 32 и 40 от 2012 г., бр. 15, 68 и 84 от 2013 г., бр. 79 от 2015 г., бр. 8 от 2016 г., бр. 85 и 103 от 2017 г., бр. 17, 77 и 102 от 2018 г. и бр. 17 от 2019 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 4:

а) в ал. 1:

аа) в т. 5 думите „социални услуги - резидентен тип" се заменят със „социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа";

бб) точка 6 се отменя;

б) алинея 3 се отменя.

2. В чл. 5, ал. 2 думите „специализирани институции" се заменят със „социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа".

3. В чл. 6а, ал. 4:

а) в т. 1:

аа) в буква „а" думите „семействата и децата" се заменят с „подкрепа на семействата и децата, социалните услуги и националното осиновяване";

бб) в буква „г" след думата „политика" се поставя запетая и се добавя „социалните услуги";

б) в т. 3, буква „б" думите „специализираните институции и на социалните услуги - резидентен тип" се заменят със „социалните и интегрираните здравно-социални услуги за резидентна грижа";

в) в т. 7 буква „б" се отменя.

4. В чл. 7, ал. 5 думите „специализираните институции за деца" се заменят с „доставчиците на социални услуги по Закона за социалните услуги".

5. Член 8а се отменя.

6. В чл. 17а:

а) в ал. 1:

аа) точка 4 се отменя;

бб) точка 5 се отменя;

вв) в т. 9 букви „г" и „ж" се отменят;

гг) в т. 14 думите „организира проверки" се заменят с „извършва контрол чрез организиране на проверки";

дд) точка 15 се отменя;

ее) точка 16 се отменя;

б) в ал. 2 думите „по ал. 1, т. 14 - 16" се заменят с „по ал. 1, т. 14".

7. В чл. 20, ал. 2 след думата „органи" се поставя запетая и се добавя „доставчици на социални услуги".

8. В чл. 21, ал. 1, т. 6, буква „е" думите „специализирани институции" се заменят със „социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа".

9. В чл. 23, т. 2 думите „в общността" се заличават.

10. В чл. 26:

а) в ал. 1, изречение първо думите „както и настаняването на дете за отглеждане в приемно семейство, социална услуга - резидентен тип или специализирана институция" се заменят с „в приемно семейство или в социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа";

б) алинея 5 се изменя така:

„(5) Ползването на социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа от дете заедно с негов родител се извършва въз основа на направление от дирекция „Социално подпомагане"."

11. В чл. 27:

а) в ал. 1 запетаята след думите „приемно семейство" се заличава, а думите „социална услуга - резидентен тип или в специализирана институция" се заменят с „и в социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа";

б) в ал. 5 изречение второ се изменя така: „След настаняването по административен ред се сключва договор между приемното семейство и общината, лицензиран доставчик на социални услуги по чл. 34а или дирекция „Социално подпомагане" по настоящия адрес на приемното семейство."

12. В чл. 28, ал. 1 запетаята след думите „приемно семейство" се заличава, а думите „социална услуга - резидентен тип или в специализирана институция" се заменят с „и в социална или интегрирана здравно-социална услуга за резидентна грижа".

13. В чл. 30а думите „по чл. 4, т. 2, 4 - 6" се заменят с „по чл. 4, ал. 1, т. 2, 4 и 5".

14. В чл. 31, ал. 4 думите „доставчик на социална услуга „приемна грижа" се заменят с „общината, лицензиран доставчик на социални услуги по чл. 34а или дирекция „Социално подпомагане".

15. Член 34а се изменя така:

„Приемна грижа

Чл. 34а. (1) Приемната грижа е мярка за закрила на детето по чл. 4, ал. 1 за отглеждане и възпитание в семейна среда на дете, което е настанено в семейство на роднини или близки или в приемно семейство.

(2) Семействата на роднини или близки, кандидатите за приемни семейства и утвърдените приемни семейства се подкрепят чрез социални услуги, включващи дейности за набиране и оценяване на кандидати за приемни семейства, обучение, взаимно адаптиране, подкрепа и наблюдение на отглеждането на детето.

(3) Социалните услуги по ал. 2 се предоставят от общините и от доставчиците на социални услуги, лицензирани по реда на Закона за социалните услуги.

(4) Дейностите по ал. 2 се извършват от дирекция „Социално подпомагане" по настоящия адрес на семейството само в случаите, когато общината не предоставя социални услуги, които включват тези дейности, и когато няма лицензирани доставчици, които предоставят такива социални услуги."

16. Член 35 се изменя така:

„Резидентна грижа

Чл. 35. Предоставянето на резидентна грижа на децата се извършва само в случаите, когато са изчерпани възможностите за оставане на детето в домашна и семейна среда и възможностите за прилагане на мерки за закрила на детето в семейна среда."

17. Създават се чл. 36а - 36д:

„Уведомяване за непосредствен риск от изоставяне

Чл. 36а. (1) Всеки, на когото стане известно, че съществува непосредствен риск от изоставяне на дете или че дете е пренебрегвано, е длъжен незабавно да подаде сигнал до дирекция „Социално подпомагане".

(2) Сигналът по ал. 1 се проверява незабавно при условия и по ред, определени в наредбата по чл. 5, ал. 2.

Действия при непосредствен риск от изоставяне на дете след раждане

Чл. 36б. (1) Управителят на лечебно заведение, в което има родилно отделение, и личният лекар на бременна жена, на които е станало известно, че съществува непосредствен риск от изоставяне на дете веднага след раждането, са длъжни незабавно да подадат сигнал до дирекция „Социално подпомагане".

(2) Управителят на лечебното заведение, в което има родилно отделение, възлага с писмена заповед на лице от персонала на родилното отделение задължението за уведомяване по ал. 1, осигурява достъп до майката и детето и оказва съдействие за проверката на сигнала.

(3) Управителят на лечебно заведение, където е предадено, намерено, изоставено или подхвърлено новородено живо дете, има задължението по ал. 1.

(4) Управителят на лечебното заведение, в което има родилно отделение, не може да изписва детето до изтичането на срока за проверка на сигнала по чл. 36а, ал. 2.

(5) Сигналът се проверява незабавно при условия и по ред, определени в наредбата по чл. 5, ал. 2.

Предотвратяване на изоставяне на дете с увреждане

Чл. 36в. (1) Началникът на родилното отделение, където е родено дете с увреждане, или определено от него медицинско лице информира незабавно и по подходящ начин след установяване на увреждането родителите на детето.

(2) Медицинските лица в родилното отделение, където е родено дете с увреждане, са длъжни да положат усилия да мотивират родителите да не изоставят детето си, както и да им предоставят пълна информация за състоянието на детето, за възможните лечения, за последиците за неговото развитие и за необходимите грижи.

(3) Началникът на родилното отделение информира незабавно дирекция „Социално подпомагане" и доставчик на социални услуги за ранна интервенция на увреждания с цел оказване на първоначалната подкрепа на родителите и детето с увреждане.

Координационен механизъм при насилие

Чл. 36г. (1) За осигуряване на защита на дете в риск или жертва на насилие или експлоатация дирекция „Социално подпомагане" създава мултидисциплинарен екип, членовете на който работят заедно до приключване на случая и който разработва план за действие за защита на детето или за предотвратяване на насилието.

(2) До изтичането на 24 часа от получаване на сигнал за дете в риск или жертва на насилие или експлоатация социален работник, определен от директора на дирекция „Социално подпомагане", прави оценка на сигнала. При потвърждаване на информацията социалният работник уведомява устно по телефон, включително мобилен, и писмено по пощата, по електронна поща или факс членовете на екипа по ал. 1, като определя дата и час за събиране на екипа.

(3) Водещ на екипа по ал. 1 е социалният работник, определен от директора на дирекция „Социално подпомагане". В екипа задължително участват представител на районното управление на Министерството на вътрешните работи (районен инспектор, инспектор от детска педагогическа стая или оперативен работник), на районната прокуратура и представител на общината. По преценка на водещия на екипа се канят за участие представител на регионалната здравна инспекция, личният лекар на детето или представител на болницата, откъдето е постъпил сигнал по случая, представител

на регионалното управление по образованието и на училището, детската градина или друга образователна институция и представител на доставчик на социална услуга.

(4) Кметът на общината подпомага координацията на дейността на мултидисциплинарния екип.

Защита на дете - жертва на насилие или експлоатация

Чл. 36д. (1) Защитата на дете в риск или жертва на насилие или експлоатация се предприема след проучване на случая от мултидисциплинарния екип и съгласно предложения от него план за действие по чл. 36г, ал. 1.

(2) Планът за действие съдържа здравни, социални и образователни услуги за превенция на насилието или за възстановяване на детето.

(3) Когато насилието е извършено от родител, от лице, на което са възложени грижите за детето, или от лице, на което детето е поверено, на детето-жертва може да се предостави закрила с настаняване извън семейството в социална услуга за деца, пострадали от насилие или жертви на трафик. В решението на съда се постановяват мерки по отношение на родителските права и насочване на родителите към социални услуги за повишаване на родителския капацитет по предложение на дирекция „Социално подпомагане".

(4) Когато насилието е извършено от родител, от лице, на което са възложени грижите за детето, или от лице, на което детето е поверено, дирекция „Социално подпомагане" може да се обърне към съда или прокурор за предприемане на мерки по отношение на извършителя по Закона за защита от домашното насилие.

(5) При данни за извършено престъпление дирекция „Социално подпомагане" изпраща сигнал до районната прокуратура за предприемане на мерки по отношение на извършителя по Наказателния кодекс.

(6) Когато насилието или експлоатацията на детето са извършени от лице, на което детето е поверено за предоставяне на грижи, защита, лечение или обучение на основание на съдебно решение, трудов или друг договор, органите на прокуратурата при внасяне на преписката в съда информират незабавно дирекция „Социално подпомагане" по настоящия адрес на детето и съответния работодател за незабавно отделяне на това лице от детето или от децата."

18. В чл. 39, ал. 1, т. 2 думите „специализирани институции или социални услуги - резидентен тип" се заменят със „социални услуги за резидентна грижа".

19. Глава четвърта „а" с чл. 43б - 43и се отменя.

20. В чл. 44:

а) в ал. 2 думите „финансова помощ и/или помощ под формата на социални инвестиции" се заменят с „финансови помощи";

б) алинея 3 се изменя така:

„(3) Помощите се отпускат със заповед на директора на дирекция „Социално подпомагане" към Агенцията за социално подпомагане.";

в) алинея 4 се изменя така:

„(4) Помощите се предоставят в пари и са еднократни и месечни.";

г) алинея 5 се отменя;

д) в ал. 6 думите „по ал. 2" се заличават;

е) в ал. 7 думите „по ал. 2" се заличават.

21. В чл. 45:

а) алинея 5 се отменя;

б) в ал. 6 думите „ал. 1 - 5" се заменят с „ал. 1 - 4";

в) алинея 8 се отменя;

г) алинея 10 се отменя.

22. В чл. 46:

а) в ал. 2 думите „ал. 5, 6, 8, 10, 11, 12, 14 и 15" се заменят с „ал. 6, 11, 12, 14 и 15";

б) в ал. 4, т. 2 числото „16" и тирето пред него се заличават.

23. В § 1 от допълнителната разпоредба:

а) точка 8 се изменя така:

„8. "Услуги" по смисъла на чл. 23 са социалните услуги по чл. 15, т. 1 - 7 от Закона за социалните услуги.";

б) точка 10 се отменя;

в) в т. 11 буква „г" се отменя;

г) в т. 14 думите „чл. 4, т. 2, 4 - 6" се заменят с „чл. 4, ал. 1, т. 2, 4 и 5".

Заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за здравето (ДВ, бр. 58 от 23.07.2019 г.)

§ 8. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г., бр. 32 и 40 от 2012 г., бр. 15, 68 и 84 от 2013 г., бр. 79 от 2015 г., бр. 8 от 2016 г., бр. 85 и 103 от 2017 г., бр. 17, 77 и 102 от 2018 г. и бр. 17 и 24 от 2019 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 56, ал. 3 думите „и тютюневи" се заменят с „тютюневи и свързани с тях".

2. В чл. 45, ал. 1, изречение първо след думата „тютюневи" се добавя „и свързани с тях".

3. В § 1 от допълнителната разпоредба се създават т. 19 и 20:

„19. „Тютюневи изделия" са изделията по смисъла на § 1, т. 4 от допълнителните разпоредби на Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия.

20. „Изделия, свързани с тютюневите изделия" са изделията по смисъла на § 1, т. 8 от допълнителните разпоредби на Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия."

Заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за социалните услуги (ДВ, бр. 71 от 11.08.2020 г.)

§ 6. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г., бр. 32 и 40 от 2012 г., бр. 15, 68 и 84 от 2013 г., бр. 79 от 2015 г., бр. 8 от 2016 г., бр. 85 и 103 от 2017 г., бр. 17, 77 и 102 от 2018 г. и бр. 17, 24, 58 и 101 от 2019 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 27, ал. 6 думите „и обжалват" се заличават.

2. Създава се чл. 27а:

„Оспорване на заповедта за временно настаняване по административен ред

Чл. 27а. (1) Заповедта на директора на дирекция „Социално подпомагане" по чл. 27, ал. 1, включително в случаите на спешно настаняване извън семейството, подлежи на предварително изпълнение по силата на закона, но може да се обжалва от родителите на детето в 14-дневен срок от съобщаването.

(2) Директорът на дирекция „Социално подпомагане" изпраща жалбата в съда в първия работен ден, следващ получаването ѝ.

(3) Административното дело се образува в тридневен срок и се насрочва в 7-дневен срок от постъпването на жалбата в съда.

(4) Сроковете по Административнопроцесуалния кодекс за отстраняване на нередовност на жалбата, представяне на писмен отговор по жалбата, представяне на заключение на вещо лице и за призоваване на страните не се прилагат. Съдът определя срок за извършване на съответното процесуално действие, който не може да е по-кратък от три дни и по-дълъг от 7 дни.

(5) Съдът постановява решение в 7-дневен срок от заседанието, в което е приключило разглеждането на делото.

(6) Решението по ал. 5 подлежи на касационно обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(7) Административното дело се прекратява, ако преди постановяване на решението е налице влязло в сила решение по чл. 28, ал. 4 за настаняване на дете по съдебен ред."

3. В чл. 28 ал. 3 се изменя така:

„(3) Съдът разглежда незабавно искането в открито заседание с участието на:

1. органите или лицата, направили искането;

2. детето при спазване разпоредбата на чл. 15;

3. родителите или настойника/попечителя на детето."

4. В чл. 36г, ал. 3 думите „доставчик на социална услуга" се заменят с „доставчика на финансираната от държавния бюджет социална услуга, която детето ползва".

Заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за здравето
(ДВ, бр. 62 от 05.08.2022 г., в сила от 05.08.2022 г.)

§ 5. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г., бр. 32 и 40 от 2012 г., бр. 15, 68 и 84 от 2013 г., бр. 79 от 2015 г., бр. 8 от 2016 г., бр. 85 и 103 от 2017 г., бр. 17, 77 и 102 от 2018 г., бр. 17, 24, 58 и 101 от 2019 г. и бр. 71 и 99 от 2020 г.) в чл. 5б, ал. 4 думите „изделия и изделия" се заменят с „изделия, изделия", а накрая се добавя „и диазотен оксид (райски газ)".

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за защита от домашното насилие
(ДВ, бр. 66 от 01.08.2023 г., в сила от 01.01.2024 г.)

§ 33. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г., бр. 32 и 40 от 2012 г., бр. 15, 68 и 84 от 2013 г., бр. 79 от 2015 г., бр. 8 от 2016 г., бр. 85 и 103 от 2017 г., бр. 17, 77 и 102 от 2018 г., бр. 17, 24, 58 и 101 от 2019 г., бр. 71 и 99 от 2020 г. и бр. 62 от 2022 г.) се създава нов чл. 43а:

„Национална информационна система за превенция и защита от педофилия и Национален регистър за случаите на педофилия

Чл. 43а. *(1)* Министерството на вътрешните работи създава и поддържа Национална информационна система за превенция и защита от педофилия и Национален регистър за случаите на педофилия, осъществени на територията на страната, или по отношение на български граждани в чужбина, които са потърсили помощ и подкрепа и на лицата, осъдени за престъпления по раздел VIII „Разврат" от Наказателния кодекс, извършени спрямо малолетни и непълнолетни лица, наричан по-нататък „Национален регистър", както и издаване на справки и удостоверения за вписаните обстоятелства.

(2) Националният регистър е част от националната информационна система по ал. 1 и съдържа безсрочно електронна база актуални данни за следните обстоятелства, които подлежат на вписване в него:

1. актовете на сексуално посегателство срещу малолетни и непълнолетни, по които има постановени присъди;

2. данни за извършителите;

3. вид престъпление;

4. продължителност на извършването;

5. причинени противоправни последици и вреди;

6. история на извършените престъпления и на наложените за тях наказания и мерки, а също и за настъпила реабилитация;

7. база данни за чужди граждани, получили статут на продължително, постоянно или дългосрочно пребиваване в България, които са осъдени в други държави за сексуални престъпления.

(3) Министерството на вътрешните работи осигурява регистрирането, съхраняването и поддържането в актуално състояние на данните по ал. 1, като също така осигурява взаимодействието с чужди информационни системи за обмен на информация, касаеща случаите на педофилия и относно осъдените лица за престъпления по раздел VIII „Разврат" от Наказателния кодекс, извършени спрямо малолетни и непълнолетни лица.

(4) Информацията, подлежаща на вписване в Националната информационна система, редът за събирането и предоставянето є, организацията и функционирането на системата и нивото на достъп, както и начинът на взаимодействието є с чужди информационни системи се определят с наредба, издадена от министъра на вътрешните работи.

(5) Органите на Министерството на вътрешните работи и съдебната власт предоставят на Националната информационна система информацията за данните по ал. 1 по ред, определен с наредбата по ал. 4.

(6) Органите на изпълнителната власт, на местното самоуправление и местната администрация, Държавната агенция за закрила на детето, Агенцията за социално подпомагане, общинските комисии за детето, Народното събрание и органите на съдебната власт имат право на достъп, осигуряван от Министерството на вътрешните работи до данните в Националната информационна система. Достъпът е безплатен.

(7) Лицата, осъществяващи по занятие дейности с малолетни и непълнолетни, са задължени да извършват справки с подаване на писмено заявление в Националния регистър относно гореописаните обстоятелства по ал. 1 при сключването на трудови и граждански договори с работници и служители. Справките са безплатни. Наличието на такова обстоятелство е основание за отказ от сключване на трудов или граждански договор.

(8) Задължените лица по ал. 7, както и условията и редът за искането и за предоставянето на информация се определят с наредба на министъра на вътрешните работи. Получената информация може да бъде използвана само във връзка със и в кръга на дейността на нейния заявител, който няма право да я разгласява.

(9) Не се вписват, нито се предоставят лични данни на пострадали лица, нито други обстоятелства, касаещи личността им, които биха могли да доведат до тяхното идентифициране, а обстоятелствата се вписват при спазване на ограниченията по чл. 11а и 16.

(10) При случаи на възобновено наказателно производство и последваща постановена оправдателна присъда, предходно вписаните обстоятелства относно осъждането се заличават изцяло с обратна сила."

§ 34. В 12-месечен срок от обнародването на този закон в „Държавен вестник" Министерството на вътрешните работи изгражда Националната информационна система за превенция и защита от педофилия и регистъра по чл. 43а от Закона за закрила на детето.

Преходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Семейния кодекс (ДВ, бр. 106 от 22.12.2023 г., в сила от 22.12.2023 г.)

§ 42. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г., бр. 32 и 40 от 2012 г., бр. 15, 68 и 84 от 2013 г., бр. 79 от 2015 г., бр. 8 от 2016 г., бр. 85 и 103 от 2017 г., бр. 17, 77 и 102 от 2018 г., бр. 17, 24, 58 и 101 от 2019 г., бр. 71 и 99 от 2020 г., бр. 62 от 2022 г. и бр. 66 от 2023 г.) в чл. 17а, ал. 1, т. 9 буква „в" се изменя така:

„в) от Националната електронна информационна система за пълно осиновяване по чл. 83, ал. 1 от Семейния кодекс;".

Заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс (ДВ, бр. 39 от 01.05.2024 г.)

§ 22. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г., бр. 32 и 40 от 2012 г., бр. 15, 68 и 84 от 2013 г., бр. 79 от 2015 г., бр. 8 от 2016 г., бр. 85 и 103 от 2017 г., бр. 17, 77 и 102 от 2018 г., бр. 17, 24, 58 и 101 от 2019 г., бр. 71 и 99 от 2020 г., бр. 62 от 2022 г. и бр. 66 и 106 от 2023 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 4 т. 13 се изменя така:

„13. вземане на временни мерки за закрила на дете в случаите и при условията на Регламент (ЕС) 2019/1111 относно компетентността, признаването и изпълнението на решения по брачни въпроси и въпроси, свързани с родителската отговорност, и относно международното отвличане на деца, наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2019/1111", и Конвенцията за компетентността, приложимото право, признаването, изпълнението и сътрудничеството във връзка с родителската отговорност и мерките за закрила на децата, съставена в Хага на 19 октомври 1996 г. (ратифицирана със закон - ДВ, бр. 9 от 2006 г.) (ДВ, бр. 15 от 2007 г.), наричана по-нататък „Конвенцията от 1996 г."."

2. В чл. 6а, ал. 4, т. 4 буква „в" се изменя така:

„в) осъществява сътрудничеството за събиране и обмен на информация за деца по глава V от Регламент (ЕС) 2019/1111 и глава V от Конвенцията от 1996 г., като за целта Министерството на правосъдието има право на безплатен достъп до Националната база данни „Население", поддържана от Министерството на регионалното развитие и благоустройството;".

3. В чл. 21, ал. 1 се създава т. 16:

„16. изготвя писмени доклади и становища за целите на обмен на информация за деца по Регламент (ЕС) 2019/1111 и по Конвенцията от 1996 г. и ги предава на Министерството на правосъдието."

4. Член 22а се изменя така:

„Чл. 22а. (1) Молбата за връщане на дете или за упражняване на правото на лични отношения по Хагската конвенция за гражданските аспекти на международното отвличане на деца от 25 октомври 1980 г. (ратифицирана със закон - ДВ, бр. 20 от 2003 г.) (ДВ, бр. 82 от 2003 г.), наричана по-нататък „Хагската конвенция", се разглежда от Софийския градски съд в открито заседание, в което участват:

1. Министерството на правосъдието или лицето, подало молбата;

2. насрещната страна по молбата;

3. заинтересованите лица.

(2) В производството по ал. 1 не се разглежда по същество въпросът за упражняване на родителските права.

(3) По молбите в производството по ал. 1 не се събират държавни такси и не се дължат разноски.

(4) В производството по ал. 1 дирекция „Социално подпомагане" по настоящия адрес на детето дава становище за състоянието на детето след прехвърлянето му от държавата на обичайното местопребиваване, за неговото мнение и за мнението на родителя за доброволно връщане на детето. Когато е изтекъл период повече от една година от датата на прехвърлянето или задържането на детето, становището съдържа и информация за приспособеността на детето.

(5) Съдът изслушва детето по реда на чл. 15, ал. 3 - 5 и отдава дължимото значение на изразеното мнение на детето съобразно неговата възраст и степен на зрялост.

(6) Министерството на правосъдието представлява молителя, когато молбата е подадена чрез министерството, и определя представител, който може да извършва действия от името на молителя. Министерството на правосъдието не участва в производството, когато лицето е подало молбата направо до съда."

5. Член 22б се изменя така:

„Чл. 22б. (1) Съдът служебно или по искане на страна може да определи за времето на съдебното производство подходящи мерки за личен контакт с детето съгласно чл. 27, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2019/1111. При необходимост съдът определя и мерки по чл. 59, ал. 8, т. 1 и 2 от Семейния кодекс.

(2) Съдът служебно или по искане на страна определя подходяща мярка за закрила на детето по този закон с цел предотвратяване на по-нататъшна опасност за детето или вреди за страните.

(3) При връщане на дете при условията на чл. 27, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2019/1111, в решението за връщане съдът може да определи подходящи мерки за гарантиране защитата на детето след връщането му."

6. Член 22в се изменя така:

„Чл. 22в. (1) В производството по чл. 22а, ал. 1 съдът може служебно да събира доказателства, да подпомага страните за доброволно уреждане на спора, да ги насочва към медиация, без това да води до забавяне, при спазване на сроковете по чл. 24, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2019/1111, включително при спиране на производството по чл. 229, ал. 1, т. 1 от Гражданския процесуален кодекс.

(2) Ако делото не бъде обявено за решаване в първото съдебно заседание, съдът определя срок за посочване и представяне на доказателства и доказателствени искания.

(3) Преди да постанови отказ за връщане на дете единствено на основание чл. 13, ал. 1, буква „б" от Хагската конвенция, съдът уведомява страните и указва да представят според установения конкретен риск доказателства, че защитата на детето след неговото връщане е гарантирана. В този случай съдът може да събира доказателства и служебно чрез пряко сътрудничество със съда и органите на държавата по обичайното местопребиваване на детето непосредствено преди прехвърлянето или задържането или чрез централните органи."

7. Член 22г се изменя така:

„Чл. 22г. (1) Съдът се произнася с решение в едномесечен срок от постъпването на молбата, но не по-късно от срока по чл. 24, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2019/1111.

(2) Съдът може да допусне предварително изпълнение на решението за връщане на детето съгласно чл. 27, параграф 6 от Регламент (ЕС) 2019/1111.

(3) Съдът, постановил решение за връщане на детето, включително решение с допуснато предварително изпълнение, издава по молба на страната удостоверение

съгласно приложение IV от Регламент (ЕС) 2019/1111. Същото удостоверение се издава и в случаите, когато съдът е определил мярка по чл. 22б, ал. 3.

(4) Съдът, постановил решение за отказ за връщане на дете на основание чл. 13, ал. 1, буква „б" и чл. 13, ал. 2 от Хагската конвенция, издава служебно удостоверение съгласно приложение I от Регламент (ЕС) 2019/1111."

8. Член 22д се изменя така:

„Чл. 22д. (1) Решението на Софийския градски съд подлежи на обжалване пред Софийския апелативен съд от лицата по чл. 22а, ал. 1.

(2) В едномесечен срок от постъпването на жалбата, но не по-късно от срока по чл. 24, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2019/1111, Софийският апелативен съд се произнася с решение, което е окончателно.

(3) При изпълнение на решение за връщане на дете се прилагат правилата на чл. 528 от Гражданския процесуален кодекс."

9. Член 22ж се отменя.

10. Член 22н се отменя.

11. В чл. 25, ал. 1 т. 5 се изменя така:

„5. в случаите по чл. 82 от Регламент (ЕС) 2019/1111 и по чл. 11 и 33 от Конвенцията от 1996 г.;".

12. Създават се чл. 28а и 28б:

„Настаняване на дете в Република България съгласно чл. 82 от Регламент (ЕС) 2019/1111

Чл. 28а. (1) Настаняване на дете в Република България от съд или компетентен орган на друга държава членка се извършва след съгласие на районния съд по адреса, където детето ще бъде настанено.

(2) Съгласие по ал. 1 не се изисква при настаняване на дете при родител и при роднини по права линия до трета степен и по съребрена линия до четвърта степен.

(3) Искането от съда или компетентния орган на другата държава членка по чл. 82, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2019/1111 се изпраща чрез Министерството на правосъдието до районния съд по ал. 1. Съдът служебно изисква становище от дирекция „Социално подпомагане" по адреса, където детето ще бъде настанено. Съдът разглежда искането и представеното становище на дирекция „Социално подпомагане" в закрито заседание и се произнася с решение в едномесечен срок.

(4) Решението по ал. 3 е окончателно и се изпраща незабавно чрез Министерството на правосъдието до съда или компетентния орган на другата държава членка.

Настаняване на дете в друга държава членка съгласно чл. 82 от Регламент (ЕС) 2019/1111

Чл. 28б. (1) Настаняване на дете в друга държава членка се извършва след получаване на съгласието на компетентния орган в тази държава членка.

(2) Искането за съгласие по ал. 1 се изпраща до компетентния орган на тази държава чрез Министерството на правосъдието."

Предходни и заключителни разпоредби към ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия (ДВ, бр. 54 от 04.07.2025 г., в сила след изтичане на сроковете за възражения от Европейската комисия по Директива (ЕС) 2015/1535)

§ 29. В Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г., бр. 32 и 40 от 2012 г., бр. 15, 68 и 84

от 2013 г., бр. 79 от 2015 г., бр. 8 от 2016 г., бр. 85 и 103 от 2017 г., бр. 17, 77 и 102 от 2018 г., бр. 17, 24, 58 и 101 от 2019 г., бр. 71 и 99 от 2020 г., бр. 62 от 2022 г., бр. 66 и 106 от 2023 г. и бр. 39 и 79 от 2024 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 5б:

а) в ал. 3 думите „изделия, различни от тютюневи изделия" се заличават, а думите „и нагреваеми тютюневи изделия" се заменят с „нагреваеми тютюневи изделия и продукти с високо съдържание на кофеин";

б) в ал. 4 думите „изделия, различни от тютюневи изделия" се заличават, а думите ,,и диазотен оксид (райски газ)" се заменят с „диазотен оксид (райски газ) и продукти с високо съдържание на кофеин".

2. В § 1 от допълнителната разпоредба:

а) точка 21 се отменя;

б) създава се т. 25:

„25. „Продукти с високо съдържание на кофеин" са продукти със стимулиращ ефект, които съдържат:

а) кофеин над 150 mg/l;

б) оригинална комбинация от съставки като кофеин, таурин, витамини и други субстанции с хранителен или физиологичен ефект, включително глюкоронолактон, инозитол, карнитин, креатин, растителни екстракти (гуарана, мате, акация, женшен, гинко билоба) и други."